

Predsednik indijske vlade Nehru v Jugoslaviji

Dobredašel!

V času, ko stopa predsednik indijske vlade Džavaharlal Nehru na jugoslovanska tla, je vse človeštvo priča naglega uveljavljanja tistih temeljnih načel, ki sta jih izrazil on in predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije Josip Broz - Tito v delhijski deklaraciji. Princip mirnega sožitja med narodi in utrjevanja svetovnega miru s pogajanjem je danes prevladal nad temnimi silami vojne, ki je grozila, da uniči človeštvo in civilizacijo. Vedno jasneje postaja, da je samo v miru možno zagotoviti neodvisnost in napredek posameznih narodov. V praksi se uveljavlja prepričanje, da je trajno in plodno sodelovanje med državami mogoče samo na načelih medsebojnega priznavanja suverenosti, neodvisnosti in nedotakljivosti, nenapadnosti, enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmišavanja v notranje zadeve. Ideja vojnih blokov blede in pristaži blokovske politike doživljajo poraz za porazom.

»Tretji bloke, kot so nekateri imenovali prizadevanja indijskih in jugoslovanskih državljanov za vzpostavitev mirnega sodelovanja med narodi ne glede na družbeno ureditev, je pre-

rasel v močno moralno silo, ki razkrajala ideološke bloke in ponovno uvaja v odnose med državami princip medsebojnega zaupanja.

»Če bi bila načela v tem smislu sprejeta, ugotavlja deklaracija, »bi mogla v precejšnji meri prispevati k zmanjšanju napetosti v svetu in k ureditvi nerešenih sporov.« Kako dalekovidne ugotovitve se nam danes zdijo te besede! To, kar sta izpričala v delhijski deklaraciji Nehru in Tito se odlikuje na eni strani z globokim poznavanjem najosnovnejših in najbistvenejših vidikov svetovnih problemov, na drugi strani pa z jasno perspektivo, ki naj pripelje svet k splošnemu miru. Po tej poti, kot nam kažejo zadnji dogodki, svet tudi stopa.

V šestih mesecih, odkar je bila podpisana delhijska deklaracija, se je v svetu marsikaj spremenilo. Azijsko-afriška konferenca v Bandungu je jasen odraz težnje vseh narodov v svetu, da na miren način uredi medsebojne odnose. Rešitev avstrijskega vprašanja, beogradska deklaracija ob zaključku jugoslovansko-sovjetskih državnih razgovorov, jubilejno zasedanje Organizacije združenih narodov, moskovska deklaracija ob obisku predsednika indijske vlade Nehruja v Sovjetski zvezi, vse to so ohrabrujoči znaki pomiritve v svetu, vse to kaže, da tekmovalne in oboroževanje vse bolj izpodiriva treznejša in realnejša politika miru in sporazumevanja.

K temu bo nedvomno prispeval svoj delež tudi sedanjí obisk indijskega premiera Nehruja v naši domovini. To ni samo vljudnostni obisk. Ta obisk bo pripomogel k nadaljnji krepitvi medsebojnih stikov in prijateljstva med nami in indijskim ljudstvom. To prijateljstvo je vzklilo iz podobnosti zgodovinskega razvoja ter gospodarskih in socialnih razmer obeh dežel.

Zato sprejemamo predsednika indijske vlade s pristržno dobrodoščico. Sprejemamo ga kot znanilca miru in pobornika novih odnosov v svetu. Preko njega pozdravljamo prijateljsko indijsko ljudstvo in se mu zahvaljujemo za vso toplino, s katero je pred pol leta sprejelo našega predsednika Tita.

S. B.

Za spoštovanje načel

Zagotoviti je treba stabilizacijo gospodarstva

Ce hočemo doseči in povečati naš življenjski standard, moramo ustrezno urediti naše gospodarstvo in spoštovati načela in predpise, ki imajo to za cilj. Prav letos se z vsemi silami borimo za spoštovanje načel, na katerih sloni naš novi gospodarski sistem, ki dobiva iz meseca v mesec stabilnejši značaj. Mirno lahko rečemo, da pomeni letošnje leto v tem oziru prelomnico, kajti tako ostro še nismo doslej zahtevali uveljavljanje teh načel v praksi. Toda še vedno se srečujemo ponekod z nepravilnostmi, ki nedvomno otežujejo v določenem smislu uravnovešenost naših blagovnih in denarnih skladov.

Podjetje »Avto - promet« iz Kranja ima že zelo izrabljene avtomobile, tako da so že marsikateremu izmed njih šteti dnevi. Lastnih amortizacijskih sredstev pa podjetje nima toliko, da bi lahko izrabljene avtomobile in avtobuse nadomestili z novimi. Tudi LOMO Kranj nima toliko sredstev, še posebno ne letos, da bi lahko kakorkoli pomagal temu podjetju iz težavnega položaja.

Zato so sklenili rešiti to vprašanje takole: na sestanku s podjetji, katerih delavci se vozijo z avtobusi na delo, so se domenili, da bo podjetje »Avto - promet« povišalo ceno mesečnim vozovnicam za prevoz delavcev za 100%. Podjetja, ki po uredbi lahko nadoknadijo delavcem prevozne stroške, če le-ti presegajo 600 dinarjev, bodo to razliko plačala, saj stroški prevoza bremene materialne stroške podjetja. Na oko nič posebnega, nič protizakonitega, nič nepravilnega. Toda le na oko...

Dogovor je uspel. Denar se že steka na tekoči račun podjetja »Avto - promet«, čeprav so se nekatera podjetja že »spuntala« in odstopila od tega sporazuma. V bistvu je to prekršek, v bistvu je to delež k neuresničevanju in neizkoljevanju letošnjega družbenega plana.

Višje cene kot rečeno, bodo bremenile materialne stroške. Ker pa v naših podjetjih smatramo postavko »materialnih stroškov« za postavko, iz katere dajejo lahko denar za vse in vsakogar, so podjetja tudi pristala na povišanje cen vozovnicam. Se vedno se namreč v podjetjih ne zavedajo, da imajo pravzaprav materialni stroški najmočnejši delež v strukturi

cene posameznega proizvoda. Iz tega torej izhaja, da pomeni tudi vsako večanje materialnih stroškov neposredno višanje cen izdelkom in torej ob nespremenjenih prejemkih znižanje življenjske ravni.

Jasno je torej, da pomeni ta dogovor zato tudi kršenje načel, na katerih sloni stabilizacija našega gospodarstva, za katero se prav letos najsrditeje borimo. Če smo še tako sentimentalni in če kažemo še tako razumevanje za potrebe tega prevoznega podjetja iz Kranja, ne smemo in ne moremo dopuščati takih postopkov.

Toda zakaj iskati možnosti za finančno pomoč v nezakonitih in nepravilnih postopkih, ko lahko pomagamo marsikdaj sami sebi z lastno delavsko zavestjo?

Dejali smo že, da so podjetja pred kratkim delila dobičke za leto 1954. Nikjer se niso spomnili, da bi oddvojili del dobička, katerega jim nihče ne more odvzeti, in ga morda namenili

prav za nakup kakega prevoznega sredstva, ki bi v prvi vrsti koristil prav samim delavcem? (Avtobus znamke »Tama« stane 5 milijonov dinarjev.) Dobička je bilo razdeljenega toliko, da bi lahko kupili precejšnje število avtobusov. Tako bi delavci sami sebi v veliki meri pomagali. Če bi namreč katera izmed tovarn kupila avtobus, bi bil omogočen marsikateremu delavcu odhod domov takoj po delu in mnogim ne bi bilo treba čakati na avtobusne zveze tudi do štirih popoldan.

Toda to ni edini primer. Poročali smo že o nezainteresiranosti podjetij, da bi finančno podprla izvedbo higiensko-tehnične razstave, ki je bila v Kranju, čeprav je bila namenjena prav delavcem iz podjetij; tudi protituberkulozna sekcija v Kranju je naslovila prošnjo za finančno podporo na 31 podjetij. Prejela je odgovor le od 3 in sicer negativen, z motivacijo, »da v to svrhu nimamo na razpolago nobenih sred-

stev«, medtem ko ostala podjetja na to pismeno prošnjo sploh niso odgovorila.

Se in še bi lahko naštevali primere, ki osvetljujejo največkrat nepravilen in nezainteresiran odnos delovnih kolektivov do najrazličnejših družbeno koristnih akcij, kakor tudi do ukrepov, ki bi neposredno koristili delovnim kolektivom samim.

Zato ne iščimo krivice za težave in nevedčnosti, s katerimi se dnevno srečujemo, povsod drugje, temveč začnimo pometati pred svojim pragom. Uveljavljajmo družbeno politično vlogo delovnega kolektiva ne le tam kjer bi imel od tega korist vsak posameznik, temveč tudi in predvsem tam, kjer bo od tega imela korist vsa naša skupnost. Ta čut za koristi skupnosti pa bo še toliko bolj pomemben oziroma bo še toliko bolj potreben sedaj, ko ustanavljamo komunalno skupnost celotno področje Gorenjske.

I. A.

Letos je 2.031 več zaposlenih kot lani

Iz analize tarifnih pravilnikov z Gorenjske

Iz analize novih tarifnih pravilnikov s področja Gorenjske lahko razberemo marsikatero zanimivost, zlasti še, če znamo brati kopico števil, ki pravzaprav tvorijo bistvo pričujoče analize.

V vseh proizvodnih panogah na Gorenjskem beležimo v letošnjem letu povečanje števila zaposlenih, tako delavcev kot uslužbencev, razen v gradbeništvu in podjetju za vzdrževanje proge.

Največji porast števila zaposlenih je pri kvalificirani delovni sili, kjer se je število glede na lansko leto povečalo za 955 delavcev (v gradbeništvu je 35 delavcev manj kot lani). Stalež polkvalificiranih delavcev se je povečal za 522 (manj delavcev kot lani ima le elektroindustrija in sicer 19 ter podjetje za vzdrževanje proge 27 delavcev); število visokvalificiranih se je povečalo za 316, nekvalificiranih delavcev pa zmanjšalo za 6 glede na lanskoletni stalež zaposlenih.

TUDI ŠTEVILO USLUŽBENCEV SE JE POVEČALO

Skladno s povečanjem števila delavcev, se je letos povečalo tudi število uslužbencev po tarif-

nih pravilnikih) tudi število uslužbencev na Gorenjskem, vendar ne v pretirani meri. Tako je razmerje med številom delavcev in uslužbencev ostalo še nadalje v bistvu nespremenjeno.

Seveda trdimo to le za absolutno število zaposlenih delavcev oziroma uslužbencev, ker v nekaterih podjetjih še vedno ni pravega razmerja med njimi, še vedno je več zaposlenih uslužbencev, kot pa je to potrebno.

Največje povečanje (za vse gospodarske panoge na Gorenjskem) števila uslužbencev opazamo pri omih z višjo strokovno izobrazbo — 105 več kot lani. To težnjo je treba le pozdraviti, ker so našim podjetjem spričo tako tehnično kot komercialno dostikrat zamotanega poslovanja potrebni predvsem ljudje z visoko strokovno usposobljenostjo. Tudi uslužbencev s srednjo strokovno kvalifikacijo je zaposlenih 97 več kot lani, medtem ko pri številu uslužbencev letos, z ozirom na nižje strokovnih in pomožnih letos z ozirom na lansko leto ni bistvenih razlik.

Skupno število zaposlenih delavcev oziroma uslužbencev v industriji se je povečalo v primerjavi z letom 1954, ko jih je bilo 25.450 po številu, za 7%. Na enega uslužbenca je odpadlo lani 8,95 delavcev, letos pa glede na postavke po tarifnih pravilnikih odpade na enega uslužbenca 9 delavcev. — Malenkosten vendar pozitiven porast razmerja v korist delavcev. — Leta 1938 pa so prišli na enega uslužbenca le 3 delavci.

DELO PO NORMAH

Iz predloženih tarifnih pravilnikov je nadalje razvidno, da so vpeljane pretežno v vseh industrijskih podjetjih in vseh industrijskih proizvodnih panogah norme ter da se giblje število normiranih delovnih mest v podjetjih od 40 do 80 odstotkov. Toda vse norme še daleč niso tehnične, prečiščene in ustajane ter so po večini še skupinske. Nedvomno bodo v podjetjih še povečali število delovnih mest oziroma delovnih faz, ki jih bodo normirali, saj bo to le v korist povečanja proizvodnje. S podrobno in poobjektivno proučitvijo posamez-

nih delovnih mest v naših podjetjih pa bomo lahko normirali tudi neproduktivno delo. Le najti bo treba ustrezne oblike tako normiranja kot premiranja.

Mnogim podjetjem vpeljavanje in razširjanje dela po normah ne bo zadalo posebnih preglavic, ker mnogi delavci že dokaj dolgo delajo po normah in so tudi plačani po delovnem učinku. Zato bo treba nuditi več vsestranske pomoči manjšim in proizvodno ter tehnično šibkejšim podjetjem.

I. AUSEC

Mladinski tabor bo v septembru

Mladinski tabor na Komendski Dobravi, ki bi moral biti 25. in 26. junija, je preložen na september, ker je zdaj zaradi raznih prireditev precej mladeni odstotne, šolska mladina pa je po zaključku šolskega leta odšla na počitnice. Prav tak je položaj po nekaterih podjetjih in ustanovah.

V Železarni Jesenice so nagradili 7 novatorjev

Mnogi člani delovnega kolektiva Železarne Jesenice se ukvarjajo z izboljšanjem pogojev v proizvodnji. Na zadnji seji Upravnega odbora so obravnavali zadnje predloge za racionalizacijo v proizvodnji, ki so že izvedeni in prinašajo kolektivno ogromno koristi. Zato je 7 teh novatorjev prejelo od 3 do 72 tisoč dinarjev, tako, da je bilo v skupnem izplačanih okoli 124 tisoč dinarjev.

Uspelo predavanje na Jesenicah

Odbor Socialistične zveze delovnih ljudi komunne Jesenice se je odločil, da bo za vzgojo svojih ljudi organiziral razna predavanja, predvsem o političnih vprašanjih. Eno takih predavanj je bilo v ponedeljek popoldne v Mestnem gledališču. O mednarodnih političnih problemih je govoril dr. Anton Vratuša, tajnik podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja. Številni poslušalci iz Jesenic in ostalih krajev jeseniške komunne so predavanja z zanimanjem sledili in si podobnih predavanj še žele.

Iz vsebine

Tuberkuloza — družbeni problem

Za 30 milijonov so povečali plan

KULTURNE NOVICE

V gozdu primanjkuje delavcev

Od petka do petka

NAS GOST — DJAVAHARLAL NEHRU

Pogovor s tujcem

M. Klinar: BEG

Otroci radovljiškega okraja na letovanju

Svet za zdravstvo in socialno politiko OLO Radovljica je organiziral za slabotne otroke vsega radovljiškega okraja prijetno letovanje na morju.

Po preudarni zdravniški presoji je 1. julija odšlo 120 otrok na letovanje v Sušak — Pečine. Finančno oporo so otrokom nudile občine, OLO Radovljica, sirtom pa zveza borcev. Brez dvoma bo tem bolehnim in slabotnim otrokom ta sprememba mnogo koristila. Predvidoma se bodo ti otroci sveži, zdravi in zagoreli vrnili 23. julija.

Razen tega organizira Zveza borcev Radovljica taborjenje dveh izmen v bližini Savudrije. Taborjenje bo v glavnem namenjeno otrokom padlih borcev. Prva izmena bo odpotovala že 15. julija in bo ostala približno 3 tedne. Taborjenje organizira Glavni odbor ZB ter Svet za zdravstvo in socialno politiko.

L. J.

Gasilci iz Cerkelj za 10. obletnico

Na praznovanju 10. obletnice osvoboditve so v Cerkljah sodelovali tudi gasilci. Skrbno so se pripravljali, da bi bila slovesnost čim bolj svečana. Zato so bil v nedeljo že v zgodnjih jutranjih urah, ko je zatulila sirena, že vsak na svojem mestu.

Začeli so z vajami, gasili kadeči se hlev, sanitarne skupine pa so odnašale in reševale »ponesrečence«. Na znamenje poveljnika gasilcev so prenehali z vajami in se v desetih zbrali pred gasilskim domom. V svojem zaključnem govoru je vodja gasilcev poudaril koristnost te organizacije za družbo ter uspehe gasilcev v desetih letih po vojni.

S. B.

Zvezna nemška vlada je potrdila osnutke zakona in ga poslala Zveznemu zboru v potrditev. Na podlagi tega zakona bodo ustanovili vojsko, ki bo štela 500.000 mož pehote, mornarice in letalstva.

INDIJA NAJ PRIDE
V VARNOSTNI SVET

Ameriški demokratični senator Humphrey je izjavil, da mora Indija postati stalna članica Varnostnega sveta namesto Čangkajškovega predstavnika.

HO SI MINH V PEKINGU

25. junija je prispel predsednik Severnega Vietnamu Ho Si Minh v Peking na uradni obisk Kitajski. Na letališču so ga sprejeli predsednik LR Kitajske Mao Ce Tung, podpredsednik Ču De, predsednik stalnega odbora narodnega kongresa Liu Šao Či, predsednik vlade in zunanji minister Ču En Laj. Navzoči so bili tudi predstavniki diplomatskega zbora.

Med razgovori, ki bodo trajali več dni, bodo razpravljali o problemih, ki se nanašajo na obe sosednji državi.

VOJAŠKE IZGUBE
V ARGENTINI

Argentinsko obrambno ministrstvo je objavilo poročilo o vojaških izgubah ob zadušitvi upora, ki je izbruhnil 16. junija. Vojska je imela 16 mrtvih in 76 ranjenih vojakov, podoficirjev in oficirjev.

MOLOTOV OBZALUJE

V zvezi z nedavnim letalskim incidentom nad Beringovim morjem je Dulles izrazil zadovoljstvo s tem, »da je gospod Molotov izrazil svoje obžalovanje« in da je SZ ponudila delno odškodnino ZDA. Hkrati pa je ameriški zunanji minister poudaril, da to ni vse, kar ZDA zahtevajo.

O AVSTRIJSKI VOJSKI

Avstrijski kancler Raab je izjavil po radiu, da mora Avstrija imeti vojsko, ki bi zmogla braniti domovino. Dejal je, da je za vojsko z obvezno vojaško službo, ki bi bila po njegovem mnenju cenejša od najemniške vojske.

Za moralno zdrav gostinski kader

Posvetovanje mladine gostinske stroke

Ob razmeroma majhni udeležbi mladinskih delegatov velikega števila gostinskih podjetij z Gorenjske (posvetovanju je prisostvovalo le polovico vabljenih delegatov), je bil v torek na Bledu posvet mladih gostincev, kateremu so prisostvovali tudi sekretar ZKS za komuno Bled **Dijak**, nadalje zastopniki SZDL, LMS, LOMO Bled, gostinskih zbornic in drugi.

Iz referata kot iz same razprave, ki je bila zelo neživahna, je bilo razvidno, da tare mlade gostince in gostinsko stroko na Gorenjskem na splošno sezonski značaj zaposlevanja delavcev v gostinstvu. Nekateri diskutanti so navajali to dejstvo kot osnovni vzrok za »bežanje« kadrov iz gostinstva. Ugotovljeno pa je bilo, da je

tudi ljubezen do poklica v gostinstvu pri mladih delavcih še posebno pomanjkljiva.

Velika naloga mladinskih organizacij in vseh družbenih organizacij, ki delajo na polju gostinstva, bo v prihodnje, da se bodo potrudile in vložile vse sile za utrjevanje moralnega lika našega gostinca, ki se zrcali tako v vpludnem in nehlapčevskem odnosu do posameznih gostov, še posebno do inozemcev, kot v odnosu do družbene lastnine. Na splošno lahko ugotovimo, da so slednjemu vprašanju v razpravi posvetili zelo malo ali skoraj nič pozornosti, čeprav ni gospodarski kriminal v gostinstvu nič manj pereč, kot v ostalih gospodarskih panogah. Pravilno vzgojeni in moralno zdravi gostinski delavci

pa bodo lahko marsikdaj preprečili škodo.

Tudi uveljavljanje mladine v organih delavskega upravljanja v gostinstvu je dosti bolj pereče kot v ostalih gospodarskih panogah, to pa predvsem zaradi sezonskega značaja gostinstva kakor tudi zaradi bornega zanimanja mladincev za tovrstno družbeno upravljanje.

Splošno ugotovitev, ki jo lahko podamo iz razprave na tem mladinskem posvetovanju je, da mladina iz te gospodarske panoge še vedno ne upa izražati svojega mnenja in nakazovati probleme in pomanjkljivosti, ki se dogajajo v posameznih gostinskih podjetjih. Tudi sama razprava je bila mestoma vse preveč splošna ter ni osvetlila številnih problemov, ki se porajajo v gostinstvu, predvsem na področju Gorenjske. Pohvaliti pa je treba ugotovitev, da si mladinska organizacija želi in da bo v bodoče stremela za tesnejšim stikom s sindikatom gostinskih delavcev in upravnimi posameznih gostinskih podjetij ter da bo v prihodnje skušala skupno z njimi reševati svoje probleme.

Omogočili so jim prijeten dopust

Skrb za delavca — važen problem podjetja

Čas letnih dopustov se vedno bolj približuje in na Jadranu se je že začela sezona kopanja. Po celoletnem napornem delu se prav gotovo vsakdo veseli, da se bo med dopustom čim bolj odpočil in si nabral novih moči. Vendar vsakomur finančna sredstva ne dopuščajo, da bi svoj oddih preživel tako, kot mu pripada. Razveseljivo je dejstvo, da se nekatera podjetja (žal je takih še precej malo) zavedajo, da bo delavec dosegel višjo storilnost, če se bo na svojem dopustu dobro odpočil. Zato so sklenila omogočiti prav vsakemu, da dopust čimbolj ugodno preživi. Med prvimi takimi podjetji sta tovarna vijakov in žebeljev »Plamen« iz Kroke in tovarna športnega orodja »Ela« iz Begunj.

Organizirali sta taborjenje v Hrvatskem Primorju v bližini Novega. Podjetji sta skupno prispevali toliko sredstev, da posameznik plača dnevno le 120 dinarjev. Kljub temu pa se vsakdo razvedri, po svoji želji, saj imajo celo svoje čolne, vse potrebne športne rekvizite, šah, tuše itd. Prva skupina je odšla že 19. junija in jo bo čez 14 dni zamenjala že druga.

Vsekakor je to taborjenje velikega pomena in z veseljem lahko pozdravimo ta korak obeh podjetij, ki se po svoji lastni iniciativi zanimata za delavca tud izven delovnega časa.

Brez dvoma bi bilo nad vse koristno, da bi tudi ostala podjetja omogočila delavcem in njihovim družinam prijeten, a cenen dopust.

Vsako leto večja proizvodnja

Papirnica — Količevo je dosegla v mesecu maju največjo proizvodnjo kar obstoja — 1003 tone.

Nikdar prej delovnemu kolektivu ni uspelo doseči niti 1000 ton svojih izdelkov v enem mesecu in so menili, da je toliko

Praznik gasil. društva iz Bistrice

V nedeljo 12. t. m. je gasilsko društvo iz Bistrice pri Trzinu proslavljalo 25-letnico ustanovitve PGD in 10-letnico osvoboditve. Čeprav je bilo vreme slabo je bilo praznovanje nadvse svečano, saj so se ga razen domačega društva udeležila tudi vsa sosednja gasilska društva. Posebno razumevanje do proslave in društva je pokazala tovarna »Peko«, ki je ob tej priliki podarila društvu prapor ter LOMO Tržič. Slavnosti se je udeležilo mnogo ljudi, med njimi tudi predsednik LOMO Tržič tovariš Cerar.

šna proizvodnja za njih skoraj nedosegljiva, zlasti še, ker že več let nimajo novih strojev. Zato moramo iskati vzroke tega uspeha samo v organizaciji dela, ki je pretekli mesec dosegla svoj višek. Prav v organizaciji dela pa je proizvodnja v zadnjih letih iz leta v leto večja. Medtem ko je še pred nekaj leti znašala 7—8000 ton, je v zadnjih letih porasla preko 9000 ton celotne proizvodnje raznega papirja in kartona. Po doseženi proizvodnji sklepajo, da bo letošnja proizvodnja Papirnice — Količevo dosegla 10 tisoč ton.

Delavski svet tovarne elektrotehničnih in finomehantičnih izdelkov »Iskra« iz Kranja je zasedal 24. t. m. To je bila že njegova 12. redna seja.

Predsednik upravnega odbora tov. Seljak je poročal, da je

BOJ TUBERKULOZI

Ker ne predstavlja tuberkuloza le socialni, ampak tudi ekonomski, problem, je potrebno, da se ne omejujemo zgolj na zdravljenje obolelih, ampak da predvsem preprečujemo, da bi zdravi oboleli.

V ta namen je nujno, da povečamo skrb prehrani našega delavstva. Tu pa ni važno samo to, da hrano pocenimo, ampak tudi da jo kvalitativno izboljšamo.

Treba je povečati skrb za zdravstveno prosvetljenost ljudstva, zato, da bo vsakdo poznal simptome te bolezni, zato, da bo vsakdo čulval svoje telo in se ne bo z delom izven podjetja pretirano izčrpaval.

Večjo skrb bodo morala podjetja pokazati tudi v higiensko-zdravstveni ureditvi delovišč. Obenem pa bodo morala bolje reševati tudi problem zaposlevanja že obolelih. Ne samo, da bodo dala tuberkuloznim lažje delo, ampak tudi, da jim bodo dala primerno plačo.

Posvet žal ni imel tolikšnega učinka kot bi ga sicer lahko imel. To pa predvsem zato, ker so bili zastopniki podjetij in delavskih svetov zelo maloštevilni in še ti, kar jih je bilo, (razen ene izjeme) niso posegli v razpravo niti dali kakršnekoli pripombe ali predloga.

Sklep posveta je bil, da bo Svet za zdravstvo izdelal podrobnejši program o boju proti tuberkulozi v kranjskem okraju.

4. julij - Dan borcev

Organizacija Zveze borcev — neumorni čuvar naše neodvisnosti

Gorenjska se vneto pripravljala na 4. julij praznik borbenosti in partiotečne organizacije — Zveze borcev. Slavnosti so preložene na 2. in 3. julij, ko bodo vsi borci kranjske komune častno proslavili svoj praznik. V soboto, 2. julija ob 21. uri bo, v spomin na dni boja in partizanskega življenja, v Savskem logu petje partizanskih pesmi ob tabornem ognju ter film »Na svoji zemlji«. Naslednji dan ob 9. uri bo koncert »Kranjske godbe«, nato pa zbor Zveze borcev iz NOV in POS.

Organizacija Zveze borcev je bila vseskozi buditelj naprednih ljudi, vodnik v boju za svobodo in čuvar naše neodvisnosti.

Na svojem III. kongresu, ki je bil 27. in 28. aprila v Ljubljani, so sklenili, naj bi ZB imela svojo zastavo z emblemom ZB. Za dan borcev, ko je bil na zgodovinski seji Centralnega komiteja KPJ sprejet proglas o oboroženi vstaji jugoslovanskih narodov proti fašizmu, pa je bil proglašen 4. julij. Ta dan praznujemo letos prvič in so ga v nekaterih okoliščinah proslavljali 10-letnice osvoboditve in občinskim praznikom.

4. julija bo ostal tradicionalni praznik vseh naših borcev za svobodo in neodvisnost.

Partizanski tabor na Blegošu

Blegoš, najvišji vrh Škofjeloškega predgorja, razvodje med Primorsko, Selško in Poljansko dolino je znan ne le po Tavčarjevih povestih, ampak tudi kot sloveča pašna planina, še bolj pa kot izredna razgledna točka.

Ko je okupator hotel julija meseca leta 1942 uničiti Poljansko četo, ki je taborila na Blegošu, je naletel na hud odpor. Okupator je svoj podvig drago plačal, toda tudi Poljanska četa, ki je štela takrat 42 borcev, je izgubila 27 mož, ko se je prebijala skozi šest obroček, s katerimi je obdal sovražnik Blegoš z vseh strani.

3. julija, na Petrovo nedeljo, bomo proslavili na Blegošu spomin na te junaške dneve in se poklonili spominu junakov, ki so takrat in v poznejših blegoških borbah žrtvovali mlada življenja za našo svobodo. Ta dan bo ob 9. uri dopoldne pričetek partizanskega tabora na Blegošu. Udeležili se ga bodo ne le borci, aktivisti in sodelavci NOB, temveč tudi veliko ljudi iz obeh dolin, Škofje Loke in Cerkljanske okolice. Na zborovanju bo govoril ljudski

poslanec in prvoborec **Tone Peternej - Igor**.

Pridite 3. julija na Blegoš. Če bo ta dan zelo slabo vreme, pa se snidemo 10. julija.

I. P.

Partizanski praznik Škofje Loke

Mestni odbor ZB NOV v Škofji Loki s svojo komisijo za zaščito partizanskih tradicij pripravlja za 2. in 3. julij svoj partizanski praznik s precej obširnimi programom. V soboto 2. julija, bo akademija na Trati, nato pa veliko partizansko rajanje v gostilni »pri Oletu«. Naslednji dan bo prav tako akademija v Domu Partizana s predvajanjem filma. V ponedeljek pa bodo borci skušali organizirati izlete v razne partizanske kraje.

Prireditve bodo nov prispevek k vrsti proslav, svečanosti in akademij v okviru desetletne obletnice osvoboditve. Upamo, da bo morda ta dan ostal tudi v bodoče kot dan borcev Loke in okolice.

-jn

S seje DS tovarne »Iskra«

Za 30 milijonov so povečali plan

Delavski svet tovarne elektrotehničnih in finomehantičnih izdelkov »Iskra« iz Kranja je zasedal 24. t. m. To je bila že njegova 12. redna seja.

Predsednik upravnega odbora tov. Seljak je poročal, da je imel upravni odbor od zadnjega zasedanja delavskega sveta že 4 seje. Dejal je, da se je v juniju montažni plan povečal za 30 milijonov in to od 340 na 370 milijonov. Kljub težavam pri nabavi materiala, ki ga je treba uvoziti upajo, da bo celotni plan dosežen.

Daljšje poročilo je obravnavalo nerednosti trgovine na Reki, ki jo je »Iskra« predčasno organizirala. O tem bomo ob priliki, ko bo zadeva razčiščena poročali.

Delavski svet je soglasno potrdil sklep upravnega odbora, da bi pričeli izdajati lastno revijo, ki naj bi obravnavala tehnična in organizacijska vprašanja podjetja. Revija bodo prejeli člani kolektiva brezplačno. Težišče razprave pa je bilo pri drugi točki dnevnega reda, ko so člani DS obravnavali statut podjetja. Statut je bil predložen delavskemu svetu v potrditev, razprava pa je pokazala, da je še v nekaterih točkah pomanjkljiv in ga je kljub obširnosti treba še popraviti. Delavski svet je iz svoje srede izvolil posebno komisijo, ki bo proučila vse pripombe, ki so jih podali posamezniki, zlasti pa sindikalna podružnica.

Komisija za potrjevanje bilanc pri LOMO Kranj je podala ob potrditvi bilance obširno poročilo. Po vsestranski razpravi je bilo poročilo osvojeno s tem, da finančni sektor v prihodnje odstrani sedanje napake in pomanjkljivosti.

-T6.

Glas naših bralcev

Odgovor bralkam „Kaj je s posvetovalnico v Stražišču?“

Delovni ljudje Kranja so prav gotovo zadovoljni, da se je v letu 1954/55 zdravstvena služba znatno izboljšala. Prebivalci se lahko vsak čas poslužujejo dejstev, splošne ali specifične ambulante, katere omogočajo s sodobnimi medicinskimi sredstvi državljanom čimprejšnjo vinitve prepotrebnega zdravlja! Številno mrežo posvetovalnic pa se preprečujejo kralj najrazličnejših bolezni.

Kaj je pravzaprav s posvetovalnico v Stražišču?

Do odhoda dr. Stefke Kavčič, pediatra iz Ljubljane, na specializacijo v Zagreb, je — kakor bralke same ugotavljajo — delo v posvetovalnici v redu potekalo. Z odhodom dr. Kavčičeve je bilo vodstvo posvetovalnice začasno zaupano dr. Ivanu Hriberniku iz Kalvarije 19, ki je trenutno na orožnih vajah. Res je, da dr. Hribernik zaradi nujne zadržanosti ni bilo dvakrat v posvetovalnico, da pa je bila v času njegove odsotnosti navzoča medicinska sestra z večletno prakso v otroškem dispanzerju. Res je tudi, da je dr. Hribernik prihajal v posveto-

valnico v prepričanju, da bo svoje delo neovirano opravljal. Pa ni vedno tako! Kot pri vseh zdravniških Zdravstvenega doma Kranj, tako je tudi dr. Hribernik med delom v posvetovalnici poklical ta ali oni pacient nemudoma na dom.

Z odhodom dr. Hribernika na orožne vaje je delo v posvetovalnici prevzela dr. Sonja Mejak, specialist za otroške bolezni, ki je v Zdravstvenem domu Kranj honorarno zaposlena in bo posvetovalnico vodila tudi v bodoče! Upamo, da se ne bodo ponovili primeri, da bi mater v nenehni skrbi za najmlajše zamaš prihajale v posvetovalnico. Upravni odbor Zdravstvenega doma bo vsakakor skušal z namestitvijo dveh ali treh novih zdravnikov odpraviti težkoče, ki se čestokrat pojavljajo zaradi pomanjkanja višjega medicinskega kadra. Ni dvoma, da je želja vseh, da bi zdravstvena služba potekala v splošno zadovoljstvo delovnih ljudi industrijskega Kranja in njegove okolice.

Uprava zdravstvenega doma Kranj

TUBERKULOZA družbeni problem

POSVET ZDRAVSTVENIH DELAVCEV IN ZASTOPNIKOV PODJETIJ

V petek 24. junija je Svet za zdravstvo in socialno politiko OLO Kranj sklical širše posvetovanje predsednikov svetov za zdravstvo in socialno politiko občinskih ljudskih odborov in LOMO, predstavnikov družbenih organizacij, zastopnikov podjetij in delavskih svetov ter drugih zdravstvenih in političnih delavcev. Dnevni red posveta, ki mu je predsedoval predsednik Sveta za zdravstvo in socialno politiko OLO Kranj ing. **Anton Lasič**, je obsegal razpravo dr. **Fortiča** o problemih tuberkuloze, poročilo o stanju tuberkuloze v kranjskem okraju, poročilo o delu protituberkuloznih dispanzerjev in razpravo o poročilih.

Posveta sta se udeležila tudi predsednik komunskega odbora SZDL za komuno Kranj **Martin Košir** in zastopnik glavnega odbora RK Slovenije.

TUBERKULOZA — SOCIALNO IN EKONOMSKO ZLO

Mnogi menijo, da tuberkuloza ne predstavlja več družbenega problema, ker je umrljivost zaradi te bolezni — v primerjavi s predvojnimi leti — močno padla. Toda to dejstvo nas zaveja v zmo, kajti statistika kaže, da sicer umrljivost pada, število obolelih pa ostaja enako, enako pa ostaja tudi število zaradi tuberkuloze izglabljenih bolnih dni.

Na Gorenjskem sicer tuberkuloza ni tako razširjena kot v nekaterih drugih področjih (n. pr. Trbovljah), vendar predstavlja še vedno velik problem za zdravstvene, pa tudi gospodarske forume. Centri razširjenosti tuberkuloze v okraju so: Kranj, Tržič, Ziri, Škofja Loka itd. Iz tega vidimo, da so središča tuberkuloze industrijski kraji. Tu di statistika kaže, da obolevajo za tuberkulozo predvsem delavci, mnogo manj pa kmetje in obrtniki. 1. februarja 1955 je bilo v kranjskem okraju skupaj 408 bolnikov z aktivno tuberkulozo, od teh 255 delavcev.

Zdravstvena služba je ugotovila, da je osnova obolenja za tuberkulozo, ki je sicer nalezljiva bolezen, predvsem izčrpanost in neopornost telesa.

Da se današnji delavec fizično bolj izčrpa je posledica tega, ker ne opravlja samo svojega obveznega 8 urnega dela, ampak po delu v tovarni šušmari še doma, pomaga pri gradnji hiš sosedom in znancem, dela na polju (kajti mnogi naši delavci imajo, če že ne polja, pa vsaj vrtičke) itd. Izčrpanost pri delavcu pa povzroča tudi slaba prehrana. Ugotovljeno je, da je prehrana našega delavca absolutno pomanjkljiva. Ker mora delavec dati več kot 50% svoje plače za prehrano, je jasno, da skuša »varčevati« na ta način, da si pritrjuje od ust. Mnogi jedo samo dvakrat, nekateri pa le po enkrat na dan. Anketa v šestih večjih podjetjih v Kranju, kjer je zaposlenih 7147 delavcev je pokazala, da se hrani 1218 delavcev priložnostno in neredno.

Za fizično izčrpanost delavca in za njegov razmeroma nizek

življenjski standard pa je največje kriv tudi alkoholizem, ki je pri nas v industrijskih krajih še vedno izredno razširjen in se menda celo razširja.

NEKAJ ŠTEVILK

Proti tuberkulozi se ne smemo boriti zgolj iz humanosti, človekoljubja, ampak predvsem zaradi ogromne ekonom. škode, ki jo povzroča ta zavrtna bolezen. Ker tuberkuloza najpogosteje sploh ni popolnoma ozdravljiva in mora bolnik v svojem življenju tudi po šestkrat za dalj časa oditi v bolnišnico in pa zato, ker je 80% bolnikov starih 20 do 30 let (to se pravi v dobi ko je človek najbolj produktiven in ustvarjalen) je učinek te bolezni na naše gospodarstvo še toliko večji.

Celotna škoda, ki jo povzroči tuberkuloza v LRS znaša 1,2 milijardi (tu so upoštevani stroški za zdravljenje, oskrbovalnina in izguba delovnega časa). V kranjskem okraju znaša ta škoda približno 100 milijonov. Samo Zavod za socialno zavarovanje v Kranju je lani izplačal za tuberkulozne bolnike 31 milijonov, zaradi te bolezni pa je bilo izgubljenih 41.550 delovnih dni, kar je povzročilo skoraj 42 milijonov dinarjev škode.

Proračun protituberkuloznih dispanzerjev v kranjskem okraju pa je znašal le 2,5 milijonov dinarjev.

Iz primerjave teh dveh števil lahko jasno vidimo, daujemo za boj proti tuberkulozi mnogo premalo sredstev in da

V gozdovih primanjkuje delavcev

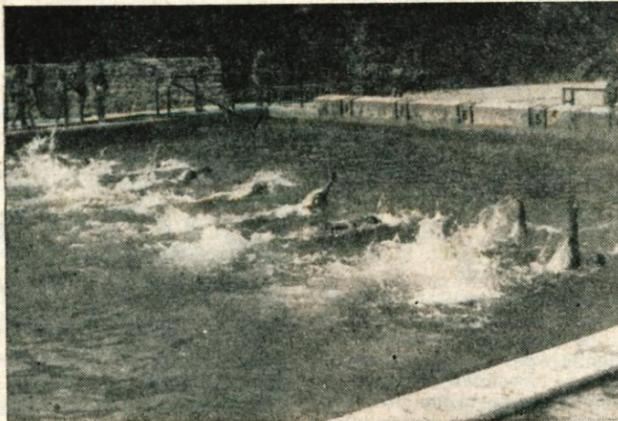
Mladi gozdarji so zborovali v Bohinju

V nedeljo je bilo v Bohinjski Bistrici zborovanje mladih delavcev iz gozdarstva in lesne industrije Gorenjske. Razen delegatov s številnih delovišč in podjetij so posvetovanju prisostvovali tudi predstavniki GG Kranj in Bled, političnih in oblastvenih organizacij med njimi predsednik OO SZDL za Gorenjsko Mirko Zlatnar, sekretar CK LMS Tone Kropušek, predstavnik republiškega odbora sindikata lesnih delavcev, sindikata gozdnih in kmetijskih delavcev in drugi.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da so tako in podobna zborovanja za posamezne veje našega gospodarstva ustrezne oblike dela za mladino delavcev. Tako je tudi nedeljsko posvetovanje mladih gozdnih delavcev in delavcev iz lesne industrije nakazalo smer nadaljnjega političnega dela z mladino.

Gozdovi pokrivajo okoli 50 odstotkov površin na Gorenjskem in se z gozdarstvom in lesno industrijo preživlja več tisoč ljudi. Toda prav zaradi vrste še nerešenih vprašanj, kot so: ureditev poklica, kvalifikacije, gmočnih razmer, oddaljenosti od naselij, zavirajo dotok mladih delavcev v gozdarstvo. Zna se zgoditi, da bodo kmalu GG pred problemom, kje dobiti delovno silo. Okoli 30 odstotkov zaposlenih v gozdarstvu je pred upokojitvijo, dotok mladih — novih delavcev pa je malenkosten. Tudi ureditev stanovanj, prehrane, prilik za kulturno izživljanje, so problemi, ki »žulijo« gozdne delavce. Vendar bodo ta vprašanja slej ko prej morala rešiti gozdna gospodarstva sama. Če bodo hoteli imeti stalno delovno silo, bodo morali poskrbeti tudi za to, da tem potrebam vsaj deloma zadostijo. Dostikrat mladi delavci ne dobijo niti časopisov, da bi se seznanjali z dogodki doma in v svetu. Prav bi bilo tudi, da bi na posameznih večjih deloviščih dali mladini na razpolago nekaj knjig in druge literature. Danes vsega tega ni.

lavsko upravljanje. Svojim podjetjem bodo naročili, da jim pomagajo zboljšati življenjske pogoje, da jim omogočijo ogled raznih kulturnih predstav, kinopredstav, ogled novih gospodarskih objektov, na razgovore pa bodo često vabili tudi ljudske poslane in ostale aktiviste ter razne kulturne skupine. Sklenili so tudi, da bodo imeli podobno posvetovanje vsako leto. J. P.

Tudi plavalci bodo prišli na svoj račun

Strokovno ocenjevanje obrtniških izdelkov

25% popust na izdelke

Obrtno-industrijski sejem blaga za široko potrošnjo

Zborovanje je v celoti uspelo in doseglo svoj namen. Dalo je nekaj pomembnih zaključkov. Sklenili so utrditi mladinske organizacije; v zvezi z decentralizacijo delavskih svetov so sklenili podpreti to akcijo, da bi si tako še bolj približali de-

Na letališču v Lescah ne počivajo

Brez dvoma je mnogo takih, ki bi radi potovali z letalom in se zanimajo za cene letalskih vozovnic. Kljub temu, da so te dokaj visoke bo marsikdo uvidel, da je potovanje z letalom cenejše kot z vlakom. Naj za primer navedem vožnjo od Lesc do Beograda. Železniška karta za brzovlak Lesce-Beograd (III. razred) stane 2028 dinarjev z 250 din dodatka, polet iz Lesc do Beograda pa 4100 din. Pri tem moramo seveda upoštevati tudi čas. Medtem ko potrebujete za vožnjo z vlakom 12 ur si z letalom v 3 urah že v Beogradu. Tako lahko opravi potnik, ki službeno odpotuje iz Beograda na Bled in bližnje okolice, ali obratno, svojo službeno dolžnost v enem dnevu namesto v treh. Težava je sicer v tem, da

letalo pristane v Lescah le enkrat tedensko, vendar bo v najkrajšem času verjetno tudi ta neprijetnost odpravljena. Naj navedem še nekaj cen: Od Lesc do Reke 900 din, do Zagreba 1000 din, Zadra 3800 din, Splita 4100 din, Dubrovnika 5500 din, Sarajeva 4000 din, Titograda 6 tisoč 500 din, Skoplja 6600 din in do Ohrida 8000 din. Pri tem je vsak potnik upravičen do 50% sindikalnega popusta. Letališče se je v zelo kratkem času spremenilo v eno najlepših jugoslovanskih letališč. Razen sprejemne letalske postaje imajo še svojo meteorološko opazovalnico opremljeno z vsemi potrebnimi aparati. V notranjosti zgrade pa so prostori carinskega urada ter lepo opremljena restavracija.

Otvoritev kopališča

Otvoritev javnega kopališča v Kranju je prišla ravno ob pravem času, saj je sonce začelo že z vso močjo pripekati. Otvoritvi, ki je bila preteklo soboto so prisostvovali tudi nekateri gostje, zastopniki LOMO Kranj, športnega društva in že tudi prvi, najvnetejši kopalci.

Kopališče je bilo letos obnovljeno in lepo preurejeno. Na terasah so namesto peska naredili betonske plošče, namesto vrečk za shranjevanje obleke so postavili lesene omarice, bazen pa so prebarvali z lepo, zeleno barvo. Na prenovljenem kopališču bodo odšel lahko naši svoj oddih številni delovni ljudje iz Kranja in okolice.

Razstava v Cerkljah

Kmetijstvo ni zastopano

Prav posrečena je bila zamisel množ. organizacij v Cerkljah, do bi ob praznovanju 10. obletnice osvoboditve organizirali prvo razstavo, ki naj prikazuje stanje in uspehe na gospodarskem in prosvetnem področju na teritoriju bodoče komunne. Le škoda, da je bila ta zamisel le delno izpeljana. Iz različnih vzrokov so v razstavo zajeti le obrtniki in šole. Najpomembnejša panoga gospodarstva - kmetijstvo - na razstavi ni udeležena. Naj bo že kakorkoli, začetek je tu, le nadaljevati je treba.

Na obrtni razstavi je zastopana v največji meri lesna stroka. Solidna izdelava, lepe oblike in praktičnost so odlika razstavljenih predmetov. Enako se nam je lepo predstavila kovinska stroka. Obiskovalec se lahko prepriča, da za današnjega obrtnika ni več dovolj le ročna izurjenost, temveč mu je potrebna dokajšnja splošna izobrazba in trdno strokovno znanje, da bo mogel dopolnjevati našo industrijo. Tudi oblačilna stroka je prikazala, da lahko zadovolji praktične in modne zahteve vsakega potrošnika. Še gluhomemu slikar — amater je razobesil nekaj svojih slik. Kaže, da bi ob primernejši strokovni izobrazbi mogel doseči vidne uspehe.

Žal, z razstavljenimi predmeti ni še izčrpana vsa obrtna de-

javnost v občini. Še vse polno je obrtnikov, ki pa niso pokazali dovolj smisla za tovrstno prireditve.

Skupno z obrtniki razstavlja tudi vajenci — učenci vaje-niške šole v Cerkljah. Njihovi izdelki iz šole in delavnice pričajo, da pod dobrim vodstvom tu in tam dosega lepe uspehe.

V posebnih prostorih pa so prikazali svoje delo in uspehe učenci in učitelji nižje gimnazije in osnovne šole. Najrazličnejši izdelki dijakov gimnazije kažejo na njihovo vsestransko udejstvovanje, zlasti prostovoljno obiskovanje pouka ročnega dela. Vodstvo se trudi, da bi z nabavo najnovejših učil dijakom čim nazorneje posredovali potrebno znanje. Prav tako obe razstavi kažeta, da se učiteljevo delo ne prične in konča kar v šoli, temveč zahteva priprava na pouk mnogo časa.

Vsem razstavljalcem in organizatorjem je treba dati vse priznanje. Prav gotovo jim ga je dalo preko 1000 obiskovalcev, ki so si razstavo ogledali preteklo nedeljo. O tem pričajo nekatere pisemne izjave vidnejših ljudi, ki so bili tudi med obiskovalci. Razstava bo odprta še ves teden do vključno nedelje 3. julija.

Obiščite V. GORENJSKI SEJEM v Kranju od 29. 7. do 8. 8. 1955

Gospodarske novice iz vse domovine

NOVA TOVARNA LESNIH IZDELKOV

V Kočevju je začela obratovati nova tovarna pohlšiva, stavbenega pohštiva in parketnih plošč. Nova tovarna bo nedvomno pomenila velik prispevek gospodarskemu razvoju Kočevja in okolice.

PETI SEJEM V SKOPLJU

Od 31. julija do 7. avgusta letos bo v Skoplju peti sejem po vojni. Na tem sejmu bo razstavljalo svoje proizvode 200 industrijskih in trgovskih podjetij iz vse države.

NOVO PREKOOCÉANSKO PLOVNO PODJETJE

V Dubrovniku so ustanovili novo prekoocéansko plovno podjetje »Atlantska plovidba«. Ladje tega podjetja bodo plule po Jadranu in po Sredozemlju v Atlantik.

Vilko Rus:

Ob 35-letnici naše mature

Prijetni so spomini na dijaška leta

Kdor vse premeri, ne zameri

Včasih slišimo, da ima kranjska gimnazija tradicijo. Če boš vprašal, v čem, ti bo komaj vedel kdo odgovoriti, da se zavod odlikuje po dijakih, ki se s trdnim znanjem odšli z zavoda. V letošnjem juliju bomo praznovali 35-letnico mature. Koliko prijetnih spominov na vsele urice dijaškega življenja!

Ob prelomnici stoletja je sedel na prestolu kranjskega gimnazijskega ravnatelja prirodopisec Josip Hubad. Bil je skrben oče svojih študentov, žal pa precej naglušen. V ponedeljkih, ko je bil v Kranju tržni dan, se je zjutraj sprehajal pred gimnazijskim poslopjem. Ustavljaj je kmečke matere, ki so imele sinove na zavodu, obveščal jih o napredku sinov in jim dajal potrebne nasvete. Pri izpraševanju je študentom zastavil vprašanje n. pr.: slon. Djak je začel na vse grlo: »Poznamo afriškega in azijskega slona.« Dalje je pa polglasno drdral, kar je hotel. Ko se je Hubadu zdelo dovolj, ga je odpravil z dobrim redom v klop.

Izredno je spoštoval pregovor: rana ura, zlata ura. Navsezgodaj je hodil po stanovanjih dijaških gospodinj in budil dijake. Zgodilo se je, da je študent odšel v soboto domov, gospodinj pa naročil, da se bo vrnil v ponedeljek zvečer. V nedeljo je prišla domov hčerka, ki je službovala v Ljubljani in to noč prenočila v študentovi postelji. In ravnatelj Hubad pride v ponedeljek zarana kar v dijakovo sobo. Budi, zmerja in naposled prime — za kite.

V tistih časih so poučevali na kranjski gimnaziji samo profesorji, profesorice še ni bilo. Pustni terek je bil tudi študentovski dan. Osmošolec Peter se ga je naluckal na Bekselju in z avil se v Geigerjevo kavarno. Obesil je klobuk na klin in sedel. Takrat je opazil pri sosednji mizi profesorja Peterlina, slovi-tega matematika, ki je bil strah in trepet kranjskega dijaštva. Skočil je, pograbil klobuk, pa

ne svojo, ampak Peterlinovega in odšel. Posledic ravno ni imel najhujših.

Med prvo svetovno vojno so preuredili gimnazijsko poslopje v vojaško bolnico. Ravnateljstvo je moralo poiskati v mestu zasebne sobe za učilnice. V 4. razredu je bilo takrat preko 60 učencev, ki so imeli učilnico v današnji dvorani Prešernovega gledališča. Stanko je imel smolo tisti dan. Dvakrat je bil zapisan v razrednico, kar bi imelo tedaj za posledico hudo kazen, vezano na denarno globo. Drugi dan so prihajali profesorji v razred, odpirali kateder in iskali toda — razrednice nikjer. Djaki so bili preplašeni, posebno ker so že prej profesorji sumili, da imajo nekateri med njim ključec od katedra, kjer je bila spravljena razrednica. Kdo je vzel razredno knjigo, takrat nihče ni vedel — razen Stanka. Na koncu šolskega leta je našel sluga za odrom, med puškami in bajoneti, ki so jih rabili igralci za uprizorjanje napoleonskih in turških iger.

Naslednje leto je bil 5. razred na Pungratu, tam, kjer je danes Glasbena šola. V odmoru so hodili dijaki na prostor ob pungerškem zidu. V petem razredu so se učili kristalografijo, dve tretjini dijakov je imelo v tem predmetu nezadostne ocene. Kristale je nosil v razred Cene, profesorjev ljubljene. Tone, ki je dobil v eni uri iz tega predmeta dva evčka, je našel rešitev. Vzel je Cenetu iz zaboja najtežje primerke in jih v odmoru zmetal čez pungerški zid. Pred nedavnim sem previdno povpraševal profesorico Malči s kranjske gimnazije, če ima popolno zbirko kristalov. Odgovorila mi je, da nekaj »najzanimivejših« primerkov manjka.

Takih in podobnih zgodb bi lahko še mnogo zapisala zgodovina kranjske gimnazije. Vsak dijaški rod živi svoje, posebno življenje, vsi pa žive »po študentovski«. Po maturi odhajajo v svet, profesorji pa v pokoj in grob. Vsi, ki so kdajkoli bili na kranjski gimnaziji, se prijetno spominjajo lepih dijaških let, strogih in uvidevnih profesorjev ter ljubih tovarišev.

KULTURNE NOVICE

JESENIČANI SO OGORČENI

Toti teater gostuje le v naprej razprodanih dvoranah

Minulo soboto in nedeljo je gostoval mariborski Toti teater na Gorenjskem. V soboto zvečer je imel predstavo v Radovljici, v nedeljo popoldne pa naj bi jo imel na Zabreznici in zvečer na Jesenicah. Številni rumeni plakati, časopisna, kino in radio propaganda so seznanjali skoraj slehernega Jeseničana in okoljčana s prihodom priznanih komikov članov Totega teatra iz Maribora. Prva jeseniška predstava naj bi bila ob 18.30 uri v Delavskem domu, druga pa ob 20.30 uri v Mestnem gledališču. V redni predprodaji je bilo razprodanih za prvo predstavo nekaj nad 100, za drugo pa okoli 200 vstopnic.

Nič slabega slutec so ljudje napolnili dvorano Delavskega doma; številnim, ki so hoteli kupiti karte pred pričetkom predstave, pa le ni šlo v račun zakaj nastopajočih še ni. Nad 100 ljudi je čakalo pri blagajni v nadi, da se bodo razvedrili ob eno in polurnem veselem programu mariborskih komikov. Po polurnem čakanju so dognali, da so člani Totega teatra prišli že popoldan na Jesenice, se pozanimali pri hišniku Delavskega doma in Mestnem gledališču, če so karte razprodane. In ker predprodaja vstopnic na Jesenicah ni običaj, tudi za gostovanje Totega teatra karte niso bile razprodane. Zato so se nastopajoči enostavno ne da bi čakali dogovorjene ure, vrnili v Ljubljano.

Nič manj razburjenja kot v Delavskem domu ni bilo v Mestnem gledališču. Občinstvo je prihajalo trumoma; deloma je imelo karte rezervirane, večina pa jih je želela kupiti pred predstavo. Toliko občinstva in toliko razburjenja na račun Totega teatra v jeseniškem gledališču še ni bilo. Dvorana ne

bi bila le zasedena temveč celo premajhna. Razburjenje na račun komikov iz Maribora, ki so bili na Jesenicah — torej potrošili bencin za vožnjo, povzročili režijske stroške v dvoranah in za propagando — ni bilo razumno. Res je, da je prejelo občinstvo denar za vstopnice nazaj, vendar te potegavščine ne bo pozabilo. Za tako drago vstopnico, kakršne na Jesenicah še ni bilo, bodo drugič raje prvabildi drugo skupino, ki jim bo nudila za manjši denar nekaj istega, če ne še boljšega. Jeseničani se upravičeno sprašujemo, če ima pravico mariborski Toti teater zahtevati razprodajo vstopnic v naprej? Ali ima pravico odpovedati predstavo četudi dvorana ne bi bila povsem zasedena? Ali ni dolžno nuditi predvsem delavskim krajem, kakršne so Jesenice, cenejše pred-

stave kot pa je bila zamišljena nedeljska predstava? S takim načinom gostovanja mariborski Toti teater vsaj na Gorenjskem svoje kariere ne bo mogel nadaljevati. Če misli, da so delavci železarskih Jesenic občinstvo, ki mirno prejema podobne potegavščine, naj ve, da se moti. Okrog 600 Jeseničanov in okoličanov obsoja zaradi omenjene potegavščine mariborski Toti teater toliko bolj, ker ga sestavljajo poklicni kulturni delavci, ki bi bili že po svoji vesti dolžni postopati drugače kot so to storili na Jesenicah. Vsaka kulturna skupina, tako doma kakor na gostovanjih, predstav ne odpoveduje, če vstopnice v predprodaji niso razprodane, ali če dvorana ni polno zasedena. Zakaj si torej lasti mariborski Toti teater to pravico? P. Ulađa

Proslava 10-letnice kamniške gimnazije

Zaključek šolskega leta z razdelitvijo spričeval je bil letos na kamniških šolah prav slovesen. Na osnovni šoli so učenci uprizorili mladinsko igr »Pogumni Tonček«, ki jo je režiral učitelj Oto Fink. Posebno prišrna pa je bila proslava na gimnaziji, kjer so praznovali letos 10-letnico ustanovitve. Prireditve je bila v veliki dvorani kulturnega doma, katera je bila nabitno polna. Gimnazijski pevski zbor je vzbudil pri navzočih slovesno razpoloženje. Za tem pa je pionirska dramska družina v režiji prof. Gerziničeve uprizorila ljubko igrico »Naša deca«. Ravnatelj gimnazije tov. Lah je 12. vzornim dijakom izročil lepa knjižna darila in razdelil športne diplome in prehodne pokale, ki jih je letos med pionirji osvojil IV. b razred, med mladinci pa VIII.

razred. Najuspešnejši športniki so bili v preteklem letu Davorina Drolc, Dobrovoljce, Ponikvar in Silva Trbižan. V imenu mladinske in pionirske organizacije sta dva dijaka gimnazije izročila topla pozdrava predsed. občine in ljudskemu poslancu Alfredu Janku ter predsednici Sveta za prosveto in kulturo pri LOMO Kamnik Marici Brejc. H koncu je ravnatelj gimnazije poročal tudi o zaključku jubilejnega desetega šolskega leta in izročil maturantom spričevala o zrelostnem izpitu.

Po slovesnosti je predsednik občine sprejel v dvorani mestne občine 16 najboljših učencev vseh kamniških šol, po dva iz vsakega zavoda, ter jim izročil lepa knjižna darila, predsednica Sveta za prosveto pa jih je pogostila.

V nedeljo popoldne je Mladi oder dijakov kamniške gimnazije uprizoril v režiji prof. Srečka Zabriča pravilnično igr »Desetnica«.

Lep uspeh glasbene šole z Bleda

Ze drugo leto obstoja na Bledu glasbena šola, kot podružnica jeseniške glasbene šole. Solo obiskuje okrog 50 gojencev, ki se uče največ klavirja, nekateri tudi violine, vsi pa obiskujejo nauk o glasbi. Na izpitih, ki so jih polagali gojenci pred komisijo jeseniške glasbene šole, so se pokazali lepi uspehi. Predvsem lepo je uspela zaključna produkcija, ki je bila minuli četrtrek v gimnaziji na Bledu. Mladi glasbeniki in predavateljski zbor so bili deležni izrednega priznanja.

Lelošnji uspehi na jeseniški gimnaziji

Jeseniška gimnazijo je obiskovalo v letošnjem šolskem letu 751 dijakov, profesorski zbor pa šteje 32 rednih in 2 honorarna profesorja. V letošnjem šolskem letu je razred dokončalo 53,7%, popravne izpite ima 29,7%, padlo pa je 16,2% dijakov. Uspehi bi bili prav gotovo boljši, če razredi ne bi bili tako natrpani, če ne bi bil pouk v dveh izmenah in se nad 200 dijakov ne bi vozilo v šolo iz okoliških krajev.

V skupnem je bilo koncem šolskega leta na zavodu 17 odličnih, 55 prav dobrih, 251 dobrih in 82 zadostnih uspehov dijakov. Popravne izpite ima 224 dijakov, padlo pa jih je 122. V višji gimnaziji so bili doseženi znatno boljši uspehi kot na nižji, ker obiskujejo nižjo gimnazijo tudi številni u-

čenci, ki nimajo namena študirati, a so se sedanjem šolskem letu morali vpisati v gimnazijo in študirati do 14. oziroma 15. leta starosti.

8. razred je uspešno dovršilo 26 dijakov; maturiralo jih je 21, 4 imajo popravni izpit, enemu pa je bila matura odložena na jesenski rok. Pri maturi je dosegel 1 dijak odlično oceno, 8 prav dobro, 9 dobro in 3 zadostno. Jeseniška gimnazija ima svoje prostore v stavbi bivše osnovne šole, vendar ta ne ustreza več, saj je bilo že v letošnjem šolskem letu na zavodu 24 oddelkov, prihodnje leto jih bo 26 in perspektivno, z ozirom na stalni razvoj Jesenic, vedno več. Zato je predvidena gradnja novega gimnazijskega posloplja na Jesenicah nujno potrebna.

Naš gost DJAVAHARLAL NEHRU

»Cilj, ki nas navdihuje, je graditev socializma«

Danes je pričel obisk velikega gosta. Predsednik indijske vlade, dejanski ideološki voditelj Kongresne stranke in pravzaprav človek, ki v današnji Indiji zavzema isto centralno mesto v narodnem življenju, kakor ga je prej imel Mahatma Gandhi, — tak človek ni samo »visoki gost«, kakor navadno stoji v uradnih poročilih in obvestilih. Ne, Jawaharlal Nehru je vsekakor mnogo več, je to, kar se ne more opisati z nobenimi uradnimi naslovi, niti z dolgo vrsto javnih funkcij (Nehru jih res ima cel tučat), je skratka — velik človek.

Velik je po vsem, kar je zanj značilno: široka kultura, ki v sebi združuje najlepše tradicije islama, hinduizma in Zahoda s sodobnimi tokovi; zakoreninjenost v lastnem ljudstvu in polna pripravljenost, služiti brez pridržkov in do konca njegovim koristim; sposobnost vplivati na soljudi, jih prepričati, zbrati okoli sebe in povesti v konstruktiven napor; da, celo ro-

po svoji preteklosti in ogromnih zaslugah za pridobitev neodvisnosti Indije. V boju za to svobodo je bil Nehru vselej med prvimi, ki so sledili Gandhiju, bodisi v ječo, bodisi v zmagovito agitacijo na deželo, kar je bilo pravzaprav oboje enako zmagovito dejanje.

Osvoboditev ga je našla ob krmilu usode njegove večstomilijonske domovine. In spet je Nehru pokazal svojo veličino, ko je v skorajda obupnih razmerah pojavnega gospodarskega razsula, razkosanosti prejšnje celote, ki je nastopila z nastankom Pakistana, desetih milijonov beguncév, srednjeveške desne in tujine »leve« opozicije utrdil novo enotno državo namesto prejšnjega mozaika fevdalnih kneževin, uresničil novo ustavo, dobil večino na doslej največjih svobodnih volitvah na svetu in s prvimi indijskim petletnim planom postavil pred ljudstvo konkreten program graditve prvih temeljev prihodnje gospodarske rasti. In

sprejemali zlasti zato, ker je znano, da je bil Nehru v času svojih studij v Angliji pristaš britanskega socializma, kakor se je takrat razvijal v okrilju tako imenovane Fabijeve družbe, ki še danes slovi kot središče angleškega socialističnega razumnštva. V tem gibanju pa je bilo pač napačno to, da so Nehruja nekako zoperstavljali njegovemu lastnemu indijskemu političnemu gibanju — Kongresu. Ta stranka je sicer sestavljena iz zelo različnih družbenih prvin — od nazadnjaških veleposestnikov do naprednih ljudskih politikov — kot celota pa v Indiji nikdar ni predstavljala nazadnjaške ali konservativne sile, temveč je bila vedno nosilec naprednega družbenega gibanja, v začetku osvobodilnega, potem pa stremčega k ohranitvi in razvijanju neodvisnosti.

Nehru ni storil te napake. V kongresni stranki, v vladi in družbenem življenju sodobne Indije vobče ni popuščal trenutnim razpoloženjem okolice, marveč se je vedno prizadeval doseči toliko, kolikor je bilo v danih okoliščinah mogoče, ne da bi se razbilo kongresno gibanje samo. Ta povezanost z osnovno gibanjem političnega življenja domovine je ravno njegova velika zasluga. To je najlepše potrdil januarski kongres kongresne stranke v Avadiju, na katerem so enoglasno sprejeli Nehrujevo stališče, da je prihodnost Indije iskati samo v socializmu. To je bil tretji uspeh, zaradi katerega Nehruja imenujemo velikega človeka.

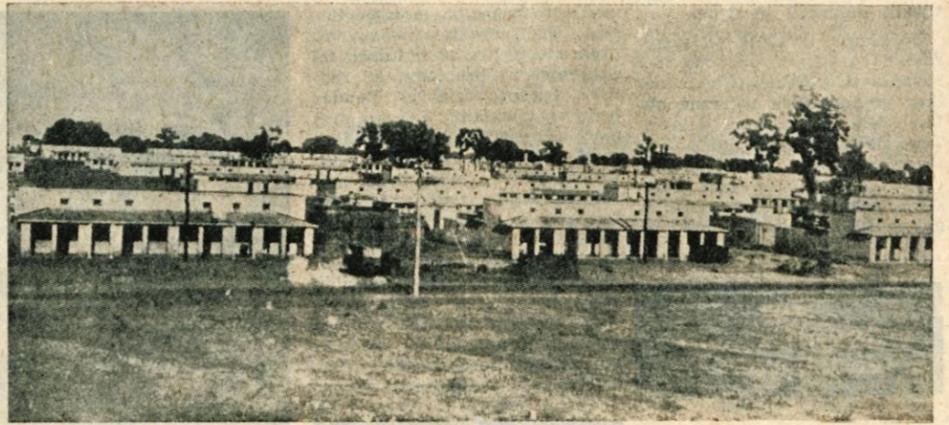
Po pridobitvi indijske neodvisnosti ni bilo povsem jasno, kam bo krenila ta dežela. Indijci so si bili edini samo v tem, da morajo pomagati deželi naprej in da morajo uvesti gospodarsko načrtovanje. Vse ostalo je bilo predmet sporov, ki so izzvali izstop večih skupin iz Kongresa, med drugimi tudi socialistov. Nehru se je lotil ti stega, kar je bilo najbolj potrebno: gradnja najvažnejših in najnujnejših ključnih objektov, ki naj bi v perspektivi pokrenili industrializacijo, napredek poljedelske proizvodnje, od-

prava kastnih odnosov, ki onemogočajo vsakršno gospodarsko modernizacijo dežele, pričetek agrarne reforme, nacionalizacija dela industrije.

Pričela je bitka. Odpor proti najnujnim državnim kapitalističnim posegom je bil zelo močan. Na čelu mu je stal celo minister za trgovino. Težko je bilo

niso zahtevali takojšnjo nacionalizacijo ali uvedbo totalnega planiranja. Pot, ki jo je izbral Nehru je docela realistična. Privatnemu kapitalu in osebni podjetnosti, ki sta v nerazviti deželi še zelo potrebni za mobilizacijo vseh razpoložljivih rezerv, so določili takšen položaj, da bosta lahko čimbolj

neizprosno trmasta. Pred kratkim smo lahko prebrali pomembno mednarodno deklaracijo, v kateri stoji, da obstoje različne poti socialističnega razvoja in da ima vsak narod vso pravico lastnega odločanja o tem, kako si bo oblikoval svoj socializem. Komaj teden dni potem nas je doseglo poročilo o

Delavsko naselje v novem mestu Sindri s tovarno umetnih grojil

polagoma uveljavljati moderna stališča v deželi, kjer celo politično krilo kolovrat in slično domaće orodje smatra za najpopolnejši ideal gospodarskega življenja. Vendar rezultati niso izostali. Ze leta 1948 je vlada sprejela resolucijo, ki med drugim pravi:

Nedvomno bo morala država imeti vse bolj aktivno vlogo pri razvoju industrije. Pri tem bodo neposredni obseg udeležnosti države in meje privatne podjetnosti odvisne od sposobnosti države, da doseže glavne cilje.

Lani se je temu programu pridružil že nekaj novega. Na zasedanju Nacionalnega sveta za gospodarski razvoj, ki mu predseduje Nehru, so izglasovali sklep, ki se glasi: »Naš cilj je socialistična družbena ureditev, v kateri proizvajalna sredstva ne bodo samo pod družbenim nadzorom, temveč tudi družbena lastnina.«

To je bila pot, ki je vodila v Avadi. Šele takrat, na Avadijevskem kongresu so se te ideje, ki so bile dotlej le malo komu znane, razvile v velikem številu jasno izdelanih resolucij in pred 30 tisoč delegati iz vse Indije razglasile pred vso deželo in pred vsem svetom kot program, od katerega današnja Indija ne bo odstopala. Naj navedemo samo kratek del iz takratnega Nehrujevega govora, da bi videli, kako globok in

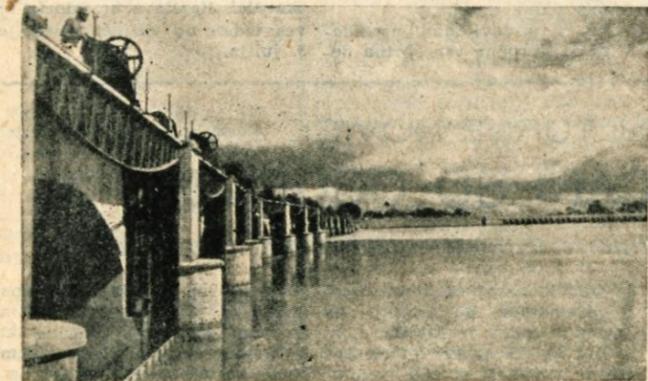
koristila in čimmanj škodovala koristim narodnega gospodarstva. Omenili so, čeprav samo mimogrede, celo možnost sodelovanja delavstva v sprejemanju sklepov.

Avadi je v svetu odjeknil kot prava bomba. Nihče ni prav pričakoval tako »nenadne« in jasne odločitve. Avadijevska odločitev in koraki, ki jih je Indija storila v prvi polovici letošnjega leta, nam pričajo o veličini te dežele in, seveda, o veličini moža, ki ji stoji na čelu. Razen tega nam potrjujejo še nekaj več: Ne glede na vse togo izdelane šablone, ne glede na vse »znanstvene« kalupe se pestro življenje prebija iz zaostalosti v čedalje številnejših različnih oblikah. Tam, kjer ga najmanj pričakujejo, se prebija socializem in preseneča dogmatike, ki ne vidijo nič drugega kakor svet, razdeljen na dva nasprotujoča si sistema. Dogmatike to preseneča in spravlja v zadrego, tako »vzhodne« kot »zahodne«.

Toda življenje teče dalje in dejstva so, kakor sami pravijo, —jž

drugem pomembnem dogodku. Na velikem mitingu v Moskvi je sovjetski premier Bulganin pred tisočglavo množico svojih državljanov rekel Nehruju, da v Sovjetski zvezi s pozornostjo in s simpatijami spremljajo indijske napore za zgraditev socialistične oblike družbe. Ta izjava povsem nasprotuje vsemu tistemu, kar so »vzhodni« dogmatiki vse doslej trdili o Indiji. Socializem in »socialistična oblika družbe« je pač vseeno. Če ga prizna politika, ga mora priznati tudi dogma. Je potem to še dogma? Bomo videli.

To za našega gosta in njegovo domovino niti ni posebno važno, kakor tudi ne za nas. Tako mi, kot tudi njegova dežela imamo — razen presenetljivo podobne preteklosti — skupne jasno zasnovane cilje za prihodnost. Ker so nam vidiki tako sorodni, kakor so nam sorodni tudi problemi in skupni napor za utrditve svetovnega miru, bo obisk velikega gosta za nas še toliko bolj dragocen.

Dolinska zapora Anikut, najstarejši jez v Indiji

bata razdraženost, ki včasih izbruhne v navalu »svete jeze« na zasedanjih tako imenovane Delovnega odbora kongresnega gibanja ali pa na sejah vlade ali nemara parlamenta, in ki ji tako, rekli bi, nelogično nasprotuje nezadržan in močno iskren naval nežne ginjenosti ob pogledu na vsako skupino otrok ali — ob pravem času — na bogat šopek vrtnic. Velik je

prav to, to poslednje, njegova vizija nadaljnega razvoja Indije, — je spet nov dokaz veličine človeka, ki ga v teh dneh sprejemamo v svoji sredi.

Ustavimo se malce pri tem! Pred leti so mnogi Indijci po navadi rekli za svojega premijera, da je intimno socialist, kongresovec pa samo iz trenutnih političnih ozirov. Precej je bilo ljudi, ki so to ugibanje

meri pa tudi svile. Oblecke brez rokavov z velikim vratnim izrezom, krila, bluze, tričetrtinske in kratke hlače v celoti izpolnjujejo poletno garderobo naših otrok.

RECEPT

GRAHOVA JUHA Z RIŽEM

Četrť kg svežega graha skuhamo v slani vodi. Napol kuhano damo še riž in na 5 dkg masti, olja ali slanine pripravimo sesekljano čebulo in strt česen ter vse skupaj dodamo grahu. Jed solimo, jo po okusu papriciramo ter ji primešamo sesekljano peteršilj. Lahko pa napravimo jed gostejšo in jo serviramo samo.

Tipična indijska pokrajina

razgledan je ta državnik, ki je spoznal, da bo ostal dosleden indijskemu boju za neodvisnost le tako, da ga bo nadaljeval v boju za socializem.

Ze sem rekel, da je cilj, ki navdihuje naše gospodarsko načrtovanje, graditev socialistične oblike družbe. To je bilo že prej vsebovano v ciljnih Kongresa, toda sedaj je treba to povsem razjasniti. To sliko moramo imeti pred očmi skozi vse stopnje našega planiranja. Socializem se lahko tolmači na razne načine. Ni potrebno — in tega tudi ni želeli — da bi togo, dogmatično pristopali k temu vprašanju. Se manj si želimo posnemati to, kar so rekli ali storili v imenu socializma v drugih deželah, kjer so bili pogoji popolnoma drugačni. Seveda bodo nujno nastale tudi skupne značilnosti in določena skupna načela, ki se lahko uporabijo povsod, toda vsaka dežela mora kreniti po lastni poti v skladu s svojim duhom. V Avadiju se niso zaleteli in

Od petka do petka

Niso se še polegli prisrčni aplavzi našega ljudstva po vsej državi, kjer je hodil predsednik Burmanske unije in veliki prijatelj naših narodov U Nu, se že pripravljamo na nov zgodovinski dogodek, na obisk enega najvidnejših osebnosti in enega izmed največjih pobornikov za mir na svetu, predsednika indijske vlade g. Nehruja. Vsi ti dogodki na zunanje političnem torišču pa so v določenem smislu zasenčili dogodke na našem notranjepolitičnem področju. Toda za naš nadaljnji razvoj ti dogodki niso nič manj pomembni.

Preteklo soboto se je začelo slavlje v Pomurju za otvoritvijo »Pomurskega tedna«, katerega so se udeležili številni gostje. V nedeljo je na slavnostnem zborovanju govoril predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, ki je poudaril, da smo v teh desetih letih svobodne graditve storili vse, kar je potrebno za boljše življenje delovnega človeka, lahko pa rečemo, da smo največje težave uspešno prebrdli in da lahko z mnogo jasnejšim pogledom gledamo v bodočnost. Gre predvsem za to, je nadaljeval tovariš Kraigher, da smo v teh desetih letih ustvarili gospodarske osnove, ki omogočajo naš državi, da nadalje razvija proizvajalna sredstva na široki fronti, kar je odvisno predvsem od sposobnosti, iznajdljivosti in spretnosti delovnih ljudi. V teh desetih letih smo premagali začetne težave predvsem na področju električne energije in težke andustrije.

V torek je zasedala Ljudska skupščina naše republike. Najvažnejša točka razprave je bil zakon o območju okrajev in občin ter zakon o izvedbi nove ureditve občin in okrajev. Obširno poročilo o teh vprašanjih je podal predsednik republiškega odbora za organizacijo oblasti in upravo Vlado Krivic.

Omenil je, da so predlog o območjih občin in okrajev izdelali na osnovi predlogov okrajnih pripravljalnih odborov za ustanovitev komun, ki jih je proučevala tudi republiška komisija za ustanovitev komun. Predlog zakona je rezultat temeljite in množične razprave zborov volivcev v vseh krajih naše republike. Zato je zlasti močno poudarjena težnja, da bi dosegli tako rešitev teritorialnih vprašanj, ki bi kar najbolj olajšale neposredno udeležbo državljanov v upravljanju in doprinesle k razvijanju njihove pobude. V zakonu pa je predvidena tudi teritorialna ureditev, ki preprečuje nesmotrno razkosavanje in drobljenje gospodarsko, prometno in geografsko povezanih področij. Predlog zakona temelji torej predvsem na vsestranskem upoštevanju neposredno in demokratično izražene volje večine državljanov ter na njihovih misljenjih. Spoštovanje takega dosledno demokratičnega načela je terjalo nekajkrat tudi podreditev manjšine prebivalcev določenega področja mišljenju večine.

DRUŽINSKI POMENKI

Poletne novosti

V skladu z veliko izbiro blaga letos z zadovoljstvom lahko ugotovimo prav tako ali pa še večjo izbiro modelov za vroče julijske in avgustovske dneve. Pri poletnih oblekah gospoduje moderna A linija, zato si bo zanje treba nabaviti nekaj več blaga kot po navadi. Krila so namreč zelo široka in to širino še poudarjajo široka spodnja krila z našitimi volani. Napravljena so iz batista in biti morajo dobro naškrobljena. Vsako poletje moderne bele šantungaste in poplinaste obleke tudi letos lepo dopolnjuje žensko poletno garderobo. Nosimo jih lahko v vseh dnevnih dobah, tudi zvečer.

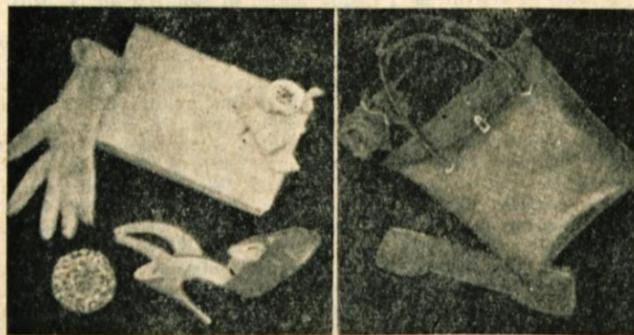
Pralne obleke zahtevajo predvsem enostavnost in praktičnost, ker je to najbolj v skladu z vsakdanjim oblačenjem. Zanje ne izbiramo tankih in mehkih tkanin. Zaradi širokih kril se boljše obnese trdo in žvrsto

blago. Vse te obleke so brez rokavov ali pa imajo kratke kimono rokave. Okoli vratu se nosijo ob velikih izrezih ogrlice, nežen dodatek pa so tudi beli ovratniki.

Vzorci na svili so letos veliki, v živahnih barvah in na svetli podlagi. Pogosto predstavljajo namesto cvetja plodove raznovrstnega sadja, podobne živali ali nedoločene velike madeže, ki izgledajo kakor različna barva. Priljubljene kot že dolgo ne so tudi tkanine s pikčastimi vzorci. Iz njih so napravljene cele obleke, bluze, krila pa tudi razni okrasi: kravate, šali, pasovi, robci, klobuki, torbice in rokavice.

Otroški modeli za dečke in deklice so iz dobrih bombažnih in lanenih tkanin, v manjši

Moda

Nekaj modnih malenkosti, ki jih poleti skoraj ne moremo pregrešiti

GLAS GORENJSKE

Izdaja:
Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje
»GORENJSKI TISK«
Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor
in odg. urednik:
Slavko Beznik.

Urejuje:
uredniški odbor.

Telefon uredništva in uprave št. 475 / Tek. rač. pri KB Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev
polletna 200 dinarjev
četrtletna 100 dinarjev
Posamezna šte. stane 10 din

Taborniki iz Domžal med najdelavnejšimi

V taborniški družini, ki se je ustanovila decembra leta 1953 so bili v začetku le dijaki — gimnazijci. Z gimnazije se je začela taborniška organizacija širiti med ostalo mladino v Domžalah. Družina je dobila ime po nekdanjih turških tabornih in se imenuje »Skalni taborniki«. Razvoj organizacije je v prvem letu obstoja le počasi napredoval. Materialno in organi-

z okolice Domžal (zlasti iz Dobba in Rodice). Najdelavnejši so taborniki voda »Lipov list« iz Spodnjih Domžal in voda »Črni sokol« iz Domžal. Takoj po občnem zboru novembra 1954 so začeli taborniki s sistematičnim delom. Občni zbor je pokazal nekaj pomankljivosti, ki pa so jih taborniki sedaj že odpravili.

V polletnih počitnicah je uprava družine organizirala velik zimski smučarski tabor na Menini planini, katerega se je udeležilo 30 tabornikov. Tudi spomladi so taborniki priredili več tekmovalnih in izletov. Najpomembnejše pa je dejstvo, da je 25 tabornikov uspešno položilo 1. izpiti. Največji uspeh, ki so ga s svojim neumornim delom dosegli taborniki v Domžalah je bil prvomajski tabor v Ankaranu pri Koprju. Taborniki iz Domžal so se udeležili tudi 1. zleta gorenskih tabornikov v Kranju.

Iz vsega tega vidimo, da so taborniki v Domžalah res med najdelavnejšimi v Sloveniji. Samo tako naprej!

Ali se znate sončiti?

Pravilno in zdravo sončenje zmanjšuje krvni pritisk, pospešuje tvorbo belih in rdečih krvnih teles ter povečava zalogo kalcija, fosforja in železa v organizmu. Pod vplivom ultravijoličnega žarkov naša koža tudi zagori in v telesu se tvori vitamin D.

Sončenje pa ima včasih tudi negativne posledice. Prav teh pa se večina ljudi premalo zaveda. Resne opekline namreč lahko zapustijo odebelenje kože, gube, pege in madeže, ki na soncu zlepa več ne potemnejo in so ugodno leglo za rakovo bolezen. Zato se moramo pred premočnim vplivom sončnih žarkov vedno zaščititi. Razne kreme in olja uspešno zaustavljajo kratke ultravijolične žarke, ki povzročajo, da koža pordeči, medtem ko dolgi mirno gredo skozi in

V zadnjem času se dogaja, da razni prekupčevalci po vseh prodajajo blago za moške obleke po visokih cenah; prav tako pa tudi ure, kamenčke za vžigalnike in druge take predmete. Tako je tudi proti koncu aprila Ivan Antunovič iz Livna v škofjeloški okolici prodajal blago za moške obleke, katerega je kupil v Ljubljani in sicer precej po nižji ceni, kakor ga je potem prodajal. Ob priliki, ko so ga zalotili organi Ljudske milice, je imel še 8,5 m blaga, pripravljene za prodajo. Zaradi kaznivega dejanja nedovoljne trgovine se je moral zagovarjati pred sodiščem, ki ga je obsodilo na 10.000 dinarjev kazni.

SEMINAR O KMETIJSKIH VPRAŠANJH

Občinski komite Zveze komunistov Kamnik prireja redne seminarje o vprašanjih iz področja kulture, vzgoje in gospodarstva. Zdaj pripravljajo za dobo naslednjih dveh mesecev poseben seminar o problemih našega kmetijstva in zadrugištvu ter poseben seminar o gospodarskih problemih in družbenem upravljanju v podjetjih.

dajo koži zdravo in lepo rjavo barvo.

Otroci so pri sončenju manj občutljivi kot odrasli, svetlopolti bolj od temnopoltih. Za začetek zadostuje, če se sončimo le 5 ali 10 minut na dan in ta čas postopoma podaljšujemo, dokler ni koža povsem imuna. Najbolj priporočljiv čas je dopoldne do desetih in popoldne od treh naprej. Opoldansko sonce je za prve dneve prehudo. Kdor se koplje v morju, naj tudi upošteva, da slana voda pospešuje tvorbo opeklin na koži. Zaščitno sredstvo, olje ali krema je pri sončenju vedno priporočljivo. Prav tako tudi temna očala, ki jih nosimo samo ob močnem soncu. Prehrana naj vsebuje veliko tekočine, soli ali proteina, ki ga je največ v mesu, v ribah in jajcih.

RAZPIS

„Jelovica“ v Škofji Loki

Medzadružni lesni kombinat sprejme v službo večje število mizarjev za stavbno in pohištveno mizarstvo. Plača po tarifnem pravilniku.

Putnik Kranj organizira letos precej izletov na velesojne v Avstriji in sicer: v Celovec, na Dunaj, v Dornbirn, v Graz, inbruck itd.

Obrnite se na poslovalnico Putnika, kjer boste dobili vse potrebne informacije in prospekte.

Poslužujte se letalskih voženj z popustom! Vozne karte za letalo dobite pri poslovalnici Putnika v Kranju. Prav tako tudi vozovnice za železnice in ladje.

Putnik Kranj

Iz sodnih dvoran

ni, razen tega pa mu je tudi zaseglo blago, ki je bilo najdeno pri njemu.

Pred kratkim smo poročali, da je bil Janko Mezek obsojen na 3 mesece zapora zaradi tatvine raznih predmetov, na škodo svojega sostanovnika, katerim je stanoval v Tržiču. Sredi junija pa je nabasal v planinsko torbico nekaj perila in druge predmete ter poskušal v bližini Ljubelja pobegniti v Avstrijo, vendar so mu to preprečili obmejni organi. Tako se je moral ponovno zagovarjati pred

sodiščem, ki ga je — ob upoštevanju že prejšnje tromesečne kazni — obsodilo skupaj na 7 mesecev zapora.

Franc Zupanc, doma iz Cerkljanske Dobrave se je v letih 1954 in 1955 ukvarjal s prekupčevanjem goveje živine. V kazenskem postopku zoper njega je bilo ugotovljeno, da je preprodal najmanj 4 glave goveje živine in pri tem tudi imel do ločen, sicer še ne ugotovljen zaslužek. Sodišče ga je za to prekupčevanje obsodilo na 20 tisoč din denarne kazni.

Uspešno delo rezervnih oficirjev

Rezervni oficirji blejske komune so se 24. junija po občnem zboru, ki je bil konec februarja, že tretjič sestali. Pododbor združenja rezervnih oficirjev z Bleda, kateremu so priključeni tudi tovariši iz Gorij, je že vrsto let najaktivnejši v radovljiskem okraju. Organizacija rezervnih oficirjev skrbi predvsem za strokovno usposabljanje rezervnih oficirjev z raznimi strokovnimi predavanji in praktičnimi ogledi vaj garnizona iz Bohinjske Bele. Za uspešno delo se mora organizacija zahvaliti predvsem temu garnizonu, s ka-

terim je v najtesnejših stikih. Predavanje, ki je bilo prejšnjo soboto je bilo zelo kvalitetno in je škoda, da so nekateri rezervni oficirji izostali. Želeli bi bilo, da se tudi sicer maloštevilni rezervni oficirji, ki so še izven organizacije, čimprej vključijo vanjo.

T. Š.

Prirodoslovci so razstavljali

Ze pred desetimi leti so na kranjski gimnaziji ustanovili prirodoslovni krožek. Zanimivi člani - dijaki, si je krožek kmalu pridobil ugled in je med prvimi v državi in najboljši v Sloveniji. Pretekli teden so dijaki s sodelovanjem profesorjev pripravili lepo razstavo. Ker so se mladi prirodoslovci že v začetku letošnjega leta razdelili na več sekcij: prirodoslovno, kemijsko, fizikalno, fotografsko, filmsko in jamarško, je bila tudi razstava toliko bolj pestra, saj so na njej pokazali člani vseh sekcij plod svojega dela.

Prirodoslovna sekcija je večkrat prirejala razne znanstvene ekskurzije, pripravila nekaj zanimivih predavanj, fiziki so naredili in deloma kupili nekaj potrebnega orodja, jamarji raziskovali jame ter izdelali nekaj opisov, z vsemi sekcijami pa sta bili fotografska in filmska v najožji povezavi.

Žrebanje srečk

73. KOLA (PLAN II) JUGO-SLOVANSKE LOTERIJE	
88290	30.000
600270	100.000
81	300
991	2.000
1131	5.000
432941	50.000
495381	50.300
953981	50.300
2	100
2612	10.100
97812	20.100
162782	200.100
296802	100.100
569232	50.000
643722	50.100
3	100
03	300
3443	5.100
8783	5.100
32193	30.100
187043	50.100
344693	300.100
427713	100.100
486723	50.100
996573	50.100
647303	100.300
996573	50.100
4554	10.000
88094	30.000
45	500
985	2.000
0405	5.000
8485	5.000
147955	50.000
227995	50.000
642395	100.000
747545	50.000
776185	1.000.000
6	100
16	1.100
58486	20.100
353716	101.100
757296	50.100
789306	50.100
952496	50.100
18247	20.000
664227	50.000
955247	50.000
488	3.000
16608	20.000
44638	20.000
183318	500.000
824198	50.000
012499	50.000

Jeseničani!

Podružnica našega lista na Jeseničanih, Prešernova c. 21, je odprta vsak torek in petek od 8. do 10. ure dopoldne. — Podružnica sprejema nove naročnike, oglase, objave, reklame, zahvale in čestitke.

PLANINCI BODO RAZVILI PRAPOR

Planinsko društvo Kamnik, ki je poleg PD Ljubljana naše najstarejše planinsko društvo, bo v nedeljo 3. julija dopoldne razvil prapor s prireditvijo, ki bo na Titovem trgu v Kamniku.

objave • oglasi

● Mali oglasi

Takoj dobi službo elektrovarilec. Stanovanje zagotovljeno za samca. »Elan« — Begunje pri Lescah.

Prijemimo več ročnih ključavničarjev vojašnice prostih in komercialnega korespondenta-ko z znanjem strojepisja in stenografije, lahko absoluten trgovskega tehnikuma — začetnik. Plača po tarifnem pravilniku — dogovoru. Javiti se na upravi podjetja. — Puškarna Kranj.

Poceni prodam skoraj novo kuhinjsko opravilo. — Kozamerinik Fani, Zg. Bitnje 43, Zabrnica.

Prodam transmisijo 3,50 m dolgo, 6 cm močno s krogličnimi ležaji in ohišjem. Naslov v upravi lista.

Prodam sedlarsko orodje in železen štedilnik. Ogled v nedeljo od 14. do 17. ure. Naslov v upravi lista.

Prodam cementno strešno opeko. — Golnik 3.

Zapravljenček, nov, prodam ali zamenjam za smrekove deske. Naslov v upravi lista.

Prodam stavbno parcelo v Škofji Loki. Poizve se v Škofji Loki, Spodnji trg 14.

Zamenjam enosobno stanovanje v centru mesta, z dvosobnim v centru ali okolici Kranja. — Kupim tudi stare vložke za postelje iz prave žime. Naslov v upravi lista.

Visoko prosvetno društvo »Svoboda«, Lesce pri Bledu, kupi za potrebe godbe na pihala naslednje instrumente normalne uglasitve: ES klarinete, B klarinete, flauto C in činele. Ponudbe z navedbo cene poslati na gornji naslov.

Večjo vsoto denarja posodim ali dam na račun tistemu, ki mi da stanovanje v mestu ali okolici Kranja. Ponudbe poslati na upravo lista pod »Suho stanovanje«.

Zgubljena je bila 19. junija zlata ženska zapetna ura in sicer od 7.30 do 8 ure zvečer od Kovorja proti Tržiču. Najditelja prosim, da jo odda proti nagradi na naslov: Avsec, Tržič, Virje 4.

Preklicanem potrdilo o delnem plačilu (din 25.000) za pohištvo, izdano od Zupan Fran-

ca, Kokrica 115, Kranj v januarju 1954.

Podpisani Gradišar Janez iz Sp. Dupelj 67 izjavljam, da so bile besede Markič Lovra proti Janezu Gašperčku iz Strahinja neresnične. — Gradišar Janez.

Planinsko društvo »Kum« Trbovlje razpisuje za svojo postojanko na Kumu mesto oskrbnika in kuharice. Prednost imata zakonca, ki prevzmeta obe mesti. — Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj. — Ponudbe poslati na Planinsko društvo »KUM« Trbovlje.

● Zahvala

Zahvala. — Vsem, ki so ob tragični izgubi naše dobre mame Papler Manje sočustvovali z nami, ji darovali cvetja in jo spremlili na njeni zadnji poti, najiskrenejša zahvala. — Sp. Besnica 29. 6. 1955. — Kralovi.

● Objave

Uprava za dohodke ljudskega odbora mestne občine Kranj obvešča

vse davčne zavezance - obrtnike in druge proste poklice, da bodo javne seje davčne komisije za odmero dohodnine in prometnega davka za leto 1954 in za odmero pavšalne dohodnine in prometnega davka za leto 1955 po sledečem dnevnem redu:

1. dne 4. julija: od 8. do 10.30 ure za brivsko - frizersko stroko; od 10.30 do 13. ure za gradbeno stroko (izdelov. cement. izdelkov, krovci, pečarji, pleškarji in steklarji).

2. dne 5. julija: od 8. do 14. ure za kovinsko stroko (elektroinstalaterji, kleparji, ključavničarji, kovači, avtomehaniki, livarji, urarji, zlatarji, žično pletilstvo in razni kovinski).

3. dne 6. julija: od 8. do 14. ure za oblačilno stroko (dežnikarji, izd. gumbov, krojači, šivilje, modistinje, pletilje, šivalci vreč, vrvarji).

4. dne 7. julija: od 8. do 14. ure za lesno stroko (kolarji, mizarji, parketarji, sodarji, tesarji, lesostrugarji, izdelovalci svinčnikov, pletarji).

5. dne 8. julija: od 8. do 13. ure za usnjarsko stroko (čevljar-

Rudnik kaolina v Črni proizvaja 5 krat več kot nekdanj

V rudniku, ki obstoja že preko 100 let, je danes zaposlenih 200 delavcev, ki so porazdeljeni pri delih v jami in seperacijskem oddelku. Dnevno izkopljejo 160—170 ton kaolinove rude iz katere pridobivajo 42 ton najfinjšega plavljenega kaolina, kar predstavlja petkrat večjo proizvodnjo kot pred vojno. Kljub toliko povečani proizvodnji pa RUDNIK KAOLINA v Črni lahko zadosti le polovici vseh potreb, ki jih imajo danes naša podjetja in tovarne.

Čeprav je proizvodnja kaolina mnogo večja kot je bila, je delovni kolektiv prepričan, da

ovire, ki jih imajo pri izkopu kaolinove rude.

RUDNIK KAOLINA v Črni pridobiva edini tovrst. kaolin v naši državi (zrnca so bela in velika le 74 mikronov), ki ga potrebujejo naše papirnice, barvarne in v manjših količinah tudi steklarska in gumarska industrija. Kaolin izvažajo v Veveče, na Količevo, v Videm - Krško, Čačak, Beograd, Zagreb, Ilirsko Bistrico, na Reko itd.

Ni še dolgo, kar so v RUDNIKU KAOLINA v Črni odkrili nova nahajališča kaolina, s čimer so življensko dobo rudniku povečali za nedoločen čas. S tem ne obstoja več nevarnosti kot so menili še pred kratkim, da bo kaolinove rude samo še za dve leti. Prav tako so črnski rudarji prijeli za krampe in lopate še z mnogo večjim polumom, kar dokazuje letos že 17 odstotkov večja proizvodnja kot v preteklem letu in upajo, da bodo potrebam naših podjetij in tovarn lahko zadostili v večjih količinah kot do sedaj.

3. julija bodo rudarji RUDNIKA KAOLINA o Črni praznovali rudarski praznik, za katerega so se že dalj časa z velikim ve-

seljem pripravljali. Ob tem rudarskem prazniku pa želijo tudi vsem ostalim rudarjem po

naši domovini veliko veselja in zabave, kot še mnogo večjih uspehov pri nadaljnjem delu.

Franc Tunin je lahko za vzgled vsem belim rudarjem

bodo pridobivanje kaolina lahko še povečali. To bodo dosegli z boljšo organizacijo dela in z novimi tehničnimi pridobitvami, s čimer bodo vsaj delno premagali tudi precejšnje geološke

Kaolinovo rudo je pripeljal iz jame

JAPONSKA NAJVEČJI PROIZVAJALEC UMETNE SVILE

Japonska je še vedno najmočnejša država na svetu v proizvodnji umetne svile. Preteklo leto je Japonska proizvedla 202 milijonov kilogramov umetne svile, kar predstavlja za 32 milijonov kilogramov večjo proizvodnjo kot je bila leta 1938. Druga najmočnejša država na svetu v proizvodnji umetne svile so ZDA, ki so jo v preteklem letu izdelale 172 milijonov kilogramov, medtem ko je Zapadna Nemčija proizvedla 130 milijonov kilogramov umetne svile.

ZABA JE POSTALA ANGLEŠKI MEŠCAN!

V svečani obleki z zlato ogrlico je predsednik angleškega mesta Margate opravil svečan sprejem eni izmed kalifornijskih žab, jo krstil in ji dal ime »Cudo Margate« ter ji poklonil častno meščanstvo. Ta žaba je bila poslana z letalom iz Kalifornije v Anglijo nalašč za to ceremonijo in takoj nato nadaljevala potovanje v Južno Afriko. V mestu Durbanu privedejo vsako leto svetovno prvenstvo v skokih za žabe. Meščani Margate pa so hoteli, da bi na tem prvenstvu sodelovali tudi njihovi »predstavniki«, toda domače žabe niso bile v »formi«. Zato so naročili iz Kalifornije žabo, ki je bila že večkrat zmagovalka na podobnih tekmovanjih, za kar je prejela v Margateu tudi angleško »državljanstvo«.

KDAJ SO ATOMSKI ŽARKI NAJBOLJ NEVARNI

Pred kratkim je bil v San Franciscu kongres za eksperimentalno biologijo. Strokovnjaki so razpravljali med drugim tudi o tem, v katerem letnem času so radioaktivni žarki najbolj nevarni.

Eden izmed zdravnikov je poročal o svojih poskusih s podganami, ki jih je izpostavil obsevanju z radioaktivnimi žarki. Zaprl jih je v prostor, kjer je bila temperatura 25 stopinj Celzija. Komaj petina podgan je prenesla radioaktivno obsevanje brez posledic. Izkazalo se je, da so podgane, ki so bile zaprte v toplem prostoru, zaradi radioaktivnosti poginile po šestih dneh, medtem ko so živele tiste, ki so z njimi delali poskuse pri nižji temperaturi, štiri dni dlje.

Ljudje, ki ne vedo . . . Pogovor s tujcem

(Nadaljevanje in konec)

Videl sem, da so ga moje besede prizadele. Jezljivo je mežikal in pripomnil:

»O, vi mladi komunisti! Prav takšni ste, kot so bili vaši tovariši med vojno. — Zaletavosti, nepremišljeni, drzni in polni sovraštva!

Mnogokrat razmišljam, kaj za vruga vas je privedlo do vaše osvobodilne borbe, do upora — in to že takrat, ko je Hitler zmagoval na vseh bojiščih. Kako ste mogli divjati v boj goli, brez orožja, brez zaledja.

Se danes ne razumem vašega početja. Namesto da bi čakali, kako se bodo razmere spremenile, kako se bo zasakal položaj na bojišču in na politični pozornici — kot so storili drugi okupirani narodi (med njimi tudi tisti, ki so mnogo močnejši kot vaši) — ste neglede na žrtve in represalije odhajali v gozdove in napadali Nemce; Nemce, ki so imeli tedaj v rokah skoraj vso Evropo in pred katerimi je klonila tudi vaša regularna vojska.

Ali ste res mislili, da boste mogli le s svojo krvjo doseči zmago?

Ne dragi prijatelj, boj ni za majhne narode in države, vojna je stvar velikih.

Cemu 1.790.000 žrtev, čemu to-

liko porušenega, požganega — na svojem potovanju sem videl, da je vaša dežela kar posuta z grobovi, grobnicami in spomeniki — — — ?

Prav tako bi bili osvobojeni in pravtako bi bilo konec vojne, četudi bi se vi ne borili, ne umirali. Tujcev glas je imel čuden prizvok nezadovoljstva. Na čelu so se mu nabrale gube nervoznosti.

»Seveda bi bilo enkrat konec vojne in tudi mi bi bili osvobojeni,« sem odvrnil. »Toda prepričan sem, da bi bilo tretjega Reicha pozneje konec, če bi Hitlerju ne bilo treba držati na Balkanu skoraj milijonske armade.

Cepprav smo majhni — in smotorej malo storili — morda samo dvajsetinko ali celo stotinko vsega, kar je svet storil pri uničenju fašizma.

Toda dovolj je bilo za nas.

Neglede na to, da naš boj ni bil le upor, ampak tudi socialna revolucija smo storili dovolj za našo nacionalno osvoboditev. Naši narodi so dokazali,

da hočejo živeti, dokazali, da hočejo vedno bolj živeti.

In morda je to važnejše kot boj sam na sebi.

Dokaz življenja, moči . . .

Nekateri se čudijo veliki politični moči Jugoslavije. Ali ni to najjasnejši odraz vitalne sile, ki se je nabrali in odrazila že med vojno.

Občutek imam, da so naši narodi šele sedaj zaživeli polnokrvno življenje. In to jim je dala prav osvobodilna borba — volja po svobodnem življenju.

Izrek: »Narod, ki si ne pribori svobode sam — ni vreden, da živi,« je sicer fraza, a je v obrnjenem smislu točen: le narod, ki hoče živeti, se bori za svojo svobodo.

Morda boste to težje razumeli, ker čutim, da imate Avstriji — narod kot celota in posamezniki — nekakšno mentaliteto težernosti, apatičnosti.

Gledal sem vaš Dunaj — velik je in mogočen — toda precej v kontrastu z ljudmi in okoljem.

Zdi se mi, da je skoraj en sam spomenik preteklosti, muzej svetinj, simbol veličastne zgodovine — in minulosti . . .

Menili smo se še dolgo v noč in pogovor se je zdaj zaostrel, zdaj zopet pomirjal.

Večerni hlad je lizal razgrete glave, moja soseda je z ohlapnimi kretnjami zadrževala zehanje, pogovor ob jezeru pa je počasi tonil v mehke sence noči.

Vem, da je med tujci ki prihajajo k nam precej takšnih ljudi kot je bil moj sobesednik — toda prepričan sem, da jih je vedno manj.

Težko je — morda prav zaradi trdega in disciplinarnega mišljenja tistih, ki neradi gledajo pozitivne spremembe, ki so nastale v svetu po vojni — priti do soglasja in razumevanja (ki si ga pa v dnu srca prav vsi želimo). Toda razmere se boljšajo, spreminjajo. Vedno več je stiskov prijateljskih rok, vedno več odkritih besed.

A. Čebulj

Ali veste za jezero tišine?

ZIVALI SO MU NAJPOGOSTEJŠI GOST

Nedaleč od albanske meje, med vrhovi ponosnih Prokletij, prav vsrču najvišjih vrhov, leži skrito Ridsko jezero. Po svoji lepoti in idili spada med najlepša gorska jezera.

V ledeni dobi se je ledenik iz Prokletij zagozdil med dva vrhova in kasneje je tu nastalo to lepo, a malo znano Ridsko jezero. Leži v višini 1980 m, med dvema gorama in zaradi tega so mu domačini verjetno tudi dali tako ime. Skrito je, malokdaj ga obiščejo ljudje, zato tu vlada neka prijetna tišina. Vendar brez obiskovalcev klub temu ni. Tu se ustavljajo srne, volkovi, medvedi, jazbeci, krvoločni orli, se tu odpočijejo in napijejo mrzle vode. Stalni družabniki pa so mu zeleni bori in podrti preperela smrekova debela.

Severni Atlantik, morje ledenih gora

Ni dolgo tega, kar se je razširila vest, da v Severnem Atlantiku plava okoli 30.000 ledenih gora. Zaradi tega so bili nekateri mnenja, da bo letos hladno in deževno vreme. Vendar se znanstveniki s tem ne strinjajo, kajti najprej je treba vedeti, od kod prihajajo te ledene gore in kje nastajajo.

Iz Severnega Ledenelega morja plava led ob vzhodni grönlandski obali proti jugu. Na južnem delu Grönlanda pa se ta vzhodnogrönlandska struja obrne proti severu in s seboj nese tudi led. Samo izjemoma pridejo te ledene gore včasih tudi južneje v Antarktiki, ker imamo razen te glavne struje tudi manjši goliški tok, ki pa je razmeroma toplejši in ima tudi več soli.

New Foundland - grobnica ladij

Zaradi ogromnih ledenih gor, ledu, megle in burje je okolica

New Foundlanda postala prava grobnica ladij. Ameriški znanstveniki so sicer že davno pripočeli, da ladje, ki plujejo z vzhoda na zahod ne bi potovale tod, nekaj kasneje leta 1875 in posebno še po nesreči »Titanika«, pa so plovbo prepovedali in ustanovili stalno službo za opazovanje gibanja ledenih gora. To opazovanje še danes opravljajo Združene države Amerike in vsako pojavo ledu takoj zabeležijo na karte in javijo po radiu.

Od 1916. leta je število ledenih gora razmeroma majhno. Toda čeprav bi bilo število 30.000 pravilno, bi bilo kljub temu nesmiselno delati iz tega dokončne zaključke. Ker je energija, ki jo te ledene gore porabijo za svoje taljenje brez vpliva na vremensko stanje, pravijo strokovnjaki, da je popolnoma nepravilno in nesmiselno govoriti o vplivu ledenih tanenianian ti o vplivu ledenheaneanianigto ti o vplivu ledenih gora na vreme.

Igre v taboru

HITER ODGOVOR

Igralci sedijo v krogu. Igra začne vodja, ki imenuje nek prostor, kjer lahko živijo ljudje in živali. Zakliče na primer: »Zrak!« Pri tem vrže robcček v naročje nekemu igralcu. Ta mora takoj odgovoriti. Po zraku letajo ptice, zato bo lahko odgovoril: »Ptica«, ali pa: »Metulj, muha« itd. Igralec, ki je robcček nekemu drugemu v naročje in pri tem kliče na primer: »Voda!« Naslednji mora odgovoriti: »Riba, rak, žaba,« ali podobno. In spet vrže robcček v naročje drugemu. Tako se igra nadaljuje. Igralec, ki ne odgovori takoj, mora nekaj založiti za kazen. Ko je vsak po enkrat založil je igra končana in vsak mora izvršiti naloženo kazen, če hoče odkupiti svoj predmet.

OBRTNIKI

Igralci so razdeljeni v dve skupini. Ena skupina se umakne in se dogovori, katero obrt si bo izbrala. Ko si izberejo vrsto

obrti, na primer krojaško, si razdelijo posamezne dele te obrti. Tako bo prvi likal, drugi rezal blago, tretji meril itd. Ke je vse dogovorjeno, se vsi skupaj napotijo k drugi skupini igralcev, jih lepo pozdravijo in prosijo za prenočišče. Prav tako jih igralci prve skupine tudi lepo pozdravijo in jih vprašajo kdo so, kar pa morajo potem sami uganiti.

Zdaj začnejo posamezni igralci prve skupine izvajati svoje gibe. Igralci druge skupine pa morajo uganiti kakšne vrste obrtniki so to. Ugibajo lahko trikrat in če tudi tretjič ne ugamejo so zmagovalci igralci prve skupine in vlogi se v naslednji igri menjata. Če pa ugamejo, tedaj se morajo igralci prve skupine vrniti in se »naučiti« druge obrti.

Dragi pionirji, upam da se boste, če bo deževalo, s temi igrami lahko prav prijetno zabavali.

Vaš Kosobrin.

Na Rosito to ni vplivalo. Nosil je uniformo, osvojevano nemško uniformo. Vojak pa je nadaljeval: — Na Krimu na Perekopu sem novembra lani izgubil košček svojega telesa, — in pomahal je s praznim rokavom. Sedaj sem se valjal po bolnišnicah in končno so me odpustili . . . Domov grem; v Borovlje. Toda kako bom delal, kako bom delal? Jaz sem delavec.

Skrb se mu je zarisala v obraz. Na njem ni bilo niti sledu prejšnje veselosti.

Nekaj trenutkov je bila tišina. Čulo se je le ropotanje koles, udarjajočih ob tračnice. Nato se je vojak obrnil k Johnu in Irwingu.

— Vidva sta tudi s Kranjske? — je vprašal slovensko. — Ich verstehe nicht, — je odgovoril John. Njegova nemščina je zvenela nekako tako, kakršno govorijo Nemci v bližini nizozemske meje.

— Pifke, — je pomislil brezroki vojak z avstrijsko psovko, označujočo Nemce iz starega rajha.

Nato se je obrnil k Rositi:

— Vidite, taki zdravi ljudje so v civilu in v zaledju. Ne vedo, kaj je vojna na fronti. . . Vse bi poslal k hudici. Nisem škodoželjen, vendar bi rad, da bi ta dva vruga dobili v roke hostarji in jima prerečevali kosti . . .

Rosita ga ni poslušala.

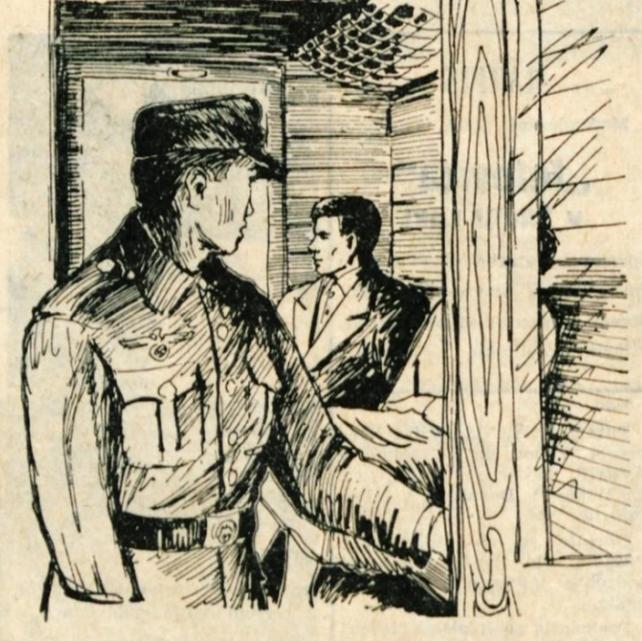
Stela je postaje.

Se štiri postaje. Samo še štiri postaje in akcija bo uspela.

Na naslednji postaji je enoroki vojak izstopil. Pozdravil je Rosito slovensko, Angleža, ki ju je imel za Nemca, pa je samo prezirljivo pogledal.

— Imel vaju je za Nemca, — je rekla Rosita in pozabila, da je ukazala Angležema molčati. Ne zato, ker bi se ne hotela pogovarjati, ampak zaradi potrebne zbranosti in pazljivosti. John, ki je le težko molčal in bil zgovornejši kakor njegov tovariš, ki je le slabo govoril nemščino, se je Rositinih besed razveselil. Molk mu je presedal. Zaradi njega se mu je zdela vožnja dolga, dasi so se vozili komaj pol ure.

- Za Nemca naju je imel? — je vprašal živahno.
- Da.
- In v kakšnem jeziku je govoril, da ga nisem razumel?
- Slovensko.
- In je Nemec!
- Ne, Korošec!
- Torej, Avstrijec?
- Ne, Slovenec.
- Slovenec? — se je začudil John.
- Da, Nekoč so bili v teh krajih samo Slovenci.

Johna je to zanimalo in hotel je povprašati še več. Tedaj pa je skozi steno kupeja prodril glas: — Ausweise, bitte! Marica je dala znak. — Kaj je to?

— Vstanita, Gestapo! Angleža sta prebledela. Rosita pa je zadržala svojo mirnost, kajti na to presenečenje je bila pripravljena in ga je predvidevala v svojem načrtu. Rositina hladnost je vplivala na Angleža pomirjevalno in šla sta za njo. Mimogrede je dejala: — Izstopiti moramo na prvi postaji. Pogledala je skozi okno in šele tedaj spoznala, da je do postaje še daleč. V drug vagon moramo! Pograbila je kovček z angleškima uniformama in odhitela proti izhodu.

Rosita je bila že na mostičku med obema vagonoma in pritisnila za kljuko. Vrata so bila zaklenjena.

Malenkost, ki je ni predvidevala v svojem načrtu. In ta malenkost je bila usodna. Rosita je izgubila svojo hladnokrvnost. Naenkrat se je počutila brez moči. Pravkar se bodo odprla vrata, kjer je stražarila Marica in gestapovska kontrola bo vstopila. Izgubljeni bodo in zapisani smrti.

Rosita se ni mogla ganiti. Roka ji je še vedno pritisкала kljuko, druga pa je držala rjavi kovček. Tudi Angleža sta odrevenela in se stiskala k steni, kakor da ju bo ta napravila nevidna in ju rešila. V drobcu sekunde so se Rositi razodele najgrozotnejše stvari. Videla se je, kako jo gestapovci vlečejo v Begunje, videla se je pretepeno, z izravnanimi nohti in s polomljenimi prsti. In videla se je ustreljeno pri kolu. Vsega, vsega bo konec.

— Rosita, daj kovček!

Sele ko ji je Danica iztrgala kovček iz rok in ga potisnila pod klopi pri stranišču, se je Rosita osvestila.

— Za menoj! — je Danica rešila položaj in stopila prva na stopnice in prestopila v soedniji vagon. Za njo so se pognali John, Irwing in Rosita v trenutku, ko so se odprla vrata in sta se dva gestapovca ustavila pred Marico, ki je ostala tam, da opravi nalogo, katero ji je zaupala Rosita.

Gestapovca sta zahtevala osebno izkaznico. Marica je mirno odprla torbico in začela brskati po njej. Gestapovca sta stala pri njej in čakala.

Minulo je dvajset sekund, minulo je pol minute, minula minuta, a izkaznice še vedno ni našla. Gestapovca sta jo sumljivo opazovala.

— Kam se peljete? — jo je vprašal visokorasli gladko obrti gestapovec in jo prodorno gledal s sivimi očmi. — Na Jesenice, — je odgovorila. — Nach Assling? — je vprašujoče ponovil gestapovec. — Ja.